31996L0037

KOMISIJOS DIREKTYVA 96/37/EB

1996 m. birželio 17 d.

derinanti su technikos pažanga Tarybos direktyvą 74/408/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių vidinę salonų saugą (sėdynių ir jų tvirtinimo įtaisų stiprumas), suderinimo

(tekstas svarbus EEE)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvą 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo [1] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 95/54/EB [2], ypač į jos 13 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 1974 m. liepos 22 d. Tarybos direktyvą 74/408/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių vidinę salonų saugą (sėdynių ir jų tvirtinimo įtaisų stiprumas), suderinimo [3] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 81/577/EEB [4], ypač į jos 5 straipsnį,

kadangi Direktyva 74/408/EEB yra viena iš Direktyva 70/156/EEB įdiegtos EEB tipo patvirtinimo tvarkos atskirųjų direktyvų; kadangi, dėl tos priežasties Direktyvoje 70/156/EEB dėl transporto priemonių sistemų, sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų išdėstytos nuostatos yra taikytinos šiai direktyvai;

kadangi Direktyvoje 70/156/EEB, visų pirma jos 3 straipsnio 4 dalyje ir 4 straipsnio 3 dalyje, reikalaujama prie kiekvienos atskiros direktyvos pridėti informacinį dokumentą, į kurį būtų įtraukti tos direktyvos I priedo atitinkami punktai, taip pat pagal VI priedo nuostatas sudarytas tipo patvirtinimo liudijimas, kad tipo patvirtinimą būtų galima kompiuterizuoti;

kadangi įmanoma dar labiau suderinti šią direktyvą su technikos pažanga, kad pagerėtų variklinių transporto priemonių keleivių apsauga dėl sėdynių tvirtumo ir atramų galvai tvirtinimo, reikalaujant laikytis Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos reglamento 17.04 techninių nuostatų, ypač dėl atramų galvai aukščio, nurodyto to reglamento 05 serijos pataisose;

kadangi taip pat įmanoma reikalauti, kad atramos galvai būtų montuojamos M_1, N_1 ir M_2 kategorijų transporto priemonių, kurių bendra masė neviršija 3 500 kg, priekinėse šoninėse sėdynėse, kad būtų kuo labiau sumažinta kaklo traumų rizika galinio susidūrimo atveju;

kadangi sėdynės taško H nustatymo tvarka nurodyta Tarybos direktyvos 77/649/EEB [5] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 90/630/EEB [6], III priede, todėl šioje direktyvoje nebūtina jos vėl pateikti; kadangi yra nuoroda į Tarybos direktyvą 74/60/EEB [7] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 78/632/EEB [8], ir į Tarybos direktyvą 78/932/EEB [9];

kadangi reikia toliau svarstyti M_2 kategorijos transporto priemonėms būdingų sėdynių stiprumo reikalavimų plėtojimą, remiantis patirtimi ir avarijų tyrimais. Kadangi reikia toliau svarstyti sėdynėje sėdinčio prisisegusio saugos diržą keleivio ir gale esančio neprisisegusio saugos diržą keleivio sudaromos bendros apkrovos veikiamos sėdynės savybes; kadangi per kitus dvejus metus reikia vykdyti tyrimų programą siekiant parengti naują statinio sėdynių bandymo tvarką, kuri užtikrintų lygiavertį saugos lygį dabartiniam dinaminiam bandymui;

kadangi reikia toliau svarstyti atramų galvai suteikiamos apsaugos gerinimą, remiantis sužeidimų pobūdžio nagrinėjimu, įskaitant galimybę eksploatacinių savybių kriterijumi nustatyti kaklo traumas, remiantis bandymais su manekenu „Hybrid III“;

kadangi Tarybos direktyvos 77/541/EEB [10] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 90/628/EEB [11], pataisos, kuriuose reikalaujama M_2 ir M_3 kategorijų transporto priemonėse įrengi saugos diržus, priklauso nuo Tarybos direktyvos 76/115/EEB [12] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 90/629/EEB [13], nuostatų dėl saugos diržų įtvirtinimo įtaisų ir šios direktyvos nuostatų dėl sėdynių stiprumo suderinimo su technikos pažanga;

---

[1] OL L 42, 1970 2 23, p. 1.
[2] OL L 266, 1995 11 8, p. 1.
[3] OL L 221, 1974 8 12, p. 1.
[4] OL L 209, 1981 7 29, p. 34.
[5] OL L 267, 1977 10 19, p. 1.
[6] OL L 341, 1990 12 6, p. 20.
[7] OL L 38, 1974 2 11, p. 2.
[8] OL L 206, 1978 7 29, p. 26.
[9] OL L 325, 1978 11 20, p. 1.
[10] OL L 220, 1977 8 29, p. 95.
[11] OL L 341, 1990 12 6, p. 1.
[12] OL L 24, 1976 1 30, p. 6.
[13] OL L 341, 1990 12 6, p. 14.

kadangi šioje direktyvoje numatytos priemonės atitinka Direktyva 70/156/EEB įkurto Derinimo su technikos pažanga komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

1. Direktyvos 74/408/EEB pavadinimas iš dalies keičiamas taip: „Tarybos direktyva 74/408/EEB dėl motorinių transporto priemonių sėdynių, jų įtvirtinimo įtaisų ir atramų galvai".

2. Direktyvos 74/408/EEB straipsniai iš dalies keičiami taip:

1) 1 straipsnio pabaiga išdėstoma taip: „..., išskyrus bėgines transporto priemones, žemės ūkio bei miškų traktorius ir mobiliąją įrangą.";

2) 2 straipsnis išdėstomas taip: „... dėl su sėdynėmis ar jų įtvirtinimo įtaisais susijusių priežasčių, arba suteikti sėdynei EEB tipo patvirtinimą ar nacionalinį tipo patvirtinimą dėl su jos stiprumu ir gebėjimu apsaugoti joje sėdintįjį susijusių priežasčių: M kategorijos transporto priemonių su saugos diržais atveju – jei jos atitinka II arba III prieduose nustatytus reikalavimus, M_2 arba M_3 kategorijos transporto priemonių be saugos diržų arba N kategorijos transporto priemonių atveju – jei jos atitinka IV priede nustatytus reikalavimus. Transporto priemonių kategorijos apibrėžtos Direktyvos 70/156/EEB IIA priede.";

3) 3 straipsnis išdėstomas taip: „... dėl su sėdynėmis ar jų įtvirtinimo įtaisais susijusių priežasčių, arba uždrausti prekiauti ar naudoti bet kokią sėdynę dėl su jos stiprumu ir gebėjimu apsaugoti joje sėdintįjį susijusių priežasčių, jei jos atitinka atitinkamų priedų reikalavimus, atsižvelgiant į transporto priemonės kategoriją, kaip nurodyta 2 straipsnyje.";

4) 4 straipsnyje frazė „I priedo 2.2 punkte" pakeičiama į frazę „pagal paskirtį, II priedo 2.2 punkte, III priedo 2.3 punkte arba III priedo 2.4 punkte";

5) 5 straipsnyje frazė „I–IV priedų" pakeičiama į žodį „priedų".

3. Direktyvos 74/408/EEB priedai iš dalies keičiami pagal šios direktyvos priedą.

2 straipsnis

1. Nuo 1997 m. sausio 1 d. nė viena valstybė narė neturi teisės dėl su sėdynėmis, įtvirtinimo įtaisais ir atramomis galvai susijusių priežasčių:

— atsisakyti tam tikram transporto priemonių tipui ar sėdynių tipui suteikti EB tipo patvirtinimą arba nacionalinį tipo patvirtinimą,

— uždrausti registruoti, prekiauti ir naudoti transporto priemones arba prekiauti ar naudoti sėdynes,

jei sėdynės, jų įtvirtinimo įtaisai ir atramos galvai atitinka Direktyvos 74/408/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimus.

2. M_2 kategorijos transporto priemonių, kurių didžiausia masė neviršija 3 500 kg, tipui – nuo 1999 m. spalio 1 d., o visoms kitoms transporto priemonėms – nuo 1997 m. spalio 1 d. valstybės narės:

— nebeišduoda EB tipo patvirtinimo,

— gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą

dėl su sėdynėmis ar jų įtvirtinimo įtaisais susijusių priežasčių, ir sėdynių tipui, jei nevykdomi Direktyvos 74/408/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimai.

3. M_2 kategorijos transporto priemonėms, kurių didžiausia masė neviršija 3 500 kg – nuo 2001 m. spalio 1 d., o visoms kitoms M ir N_1 kategorijų transporto priemonėms – nuo 1999 m. spalio 1 d. valstybės narės:

— laiko naujų transporto priemonių atitikties liudijimus pagal Direktyvos 70/156/EEB nuostatas nebegaliojančiais tos direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais,

— gali atsisakyti registruoti, uždrausti prekiauti ir naudoti naujas transporto priemones, kurios neturi atitikties liudijimo pagal Direktyvos 70/156/EEB nuostatas,

— gali uždrausti prekiauti ir naudoti naujas sėdynes

dėl su sėdynėmis ar jų įtvirtinimo įtaisais susijusių priežasčių, jei nevykdomi Direktyvos 74/408/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimai.

4. Nuo 1999 m. spalio 1 d. Direktyvos 70/156/EEB 7 straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais taikomi Direktyvos 74/408/EEB su paskutiniais pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimai, susiję su sėdynėmis kaip sudėtinėmis dalimis.

3 straipsnis

Per dvejus metus nuo 4 straipsnyje nurodytos datos Komisija turi iš naujo apsvarstyti tokius klausimus:

— statinio sėdynių bandymo tinkamumą III priedo tikslams,

— atramų galvai reikalavimus II priedo tikslais,

— M_2 kategorijos transporto priemonių specialius sėdynių stiprumo reikalavimus,

— sėdynių, veikiamų bendros apkrovos, stiprumo reikalavimus,

— saugos diržų tinkamumą į šonus atsuktoms sėdynėms.

Remiantis tokio apsvarstymo rezultatais Direktyvos 70/156/EEB 13 straipsnyje nustatyta tvarka gali būti pasiūlyta papildomai iš dalies keisti šią direktyvą.

4 straipsnis

1. Valstybes narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 1996 m. gruodžio 31 d., įgyvendina šia direktyvą ir nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

5 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

6 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1996 m. birželio 17 d.

Komisijos vardu

Martin BANGEMANN

Komisijos narys

PRIEDAS

Tarp straipsnių ir I priedo įrašomas toks priedų sąrašas:

„PRIEDŲ SĄRAŠAS

I PRIEDAS: EEB tipo patvirtinimo administracinės nuostatos

1 priedėlis: Informacinis dokumentas (transporto priemonė)

2 priedėlis: EEB tipo patvirtinimo liudijimas (transporto priemonė)

3 priedėlis: Informacinis dokumentas (sudėtinė dalis)

4 priedėlis: EEB tipo patvirtinimo liudijimas (sudėtinė dalis)

5 priedėlis: EEB tipo patvirtinimo žymens pavyzdys

II PRIEDAS: Taikymo sritis, apibrėžimai ir M_1 kategorijos transporto priemonių reikalavimai

1 priedėlis: Bandymai ir naudojimo instrukcijos

2 priedėlis: Energijos išsisklaidymo tikrinimo bandymo tvarka

3 priedėlis: Sėdynių įtvirtinimo įtaisų bandymo metodas

III PRIEDAS: Taikymo sritis, apibrėžimai ir M_2 bei M_3 kategorijų transporto priemonių reikalavimai

1 priedėlis: Sėdynių ir (arba) įtvirtinimo įtaisų bandymo tvarka

2 priedėlis: Įtvirtinimo įtaisų transporto priemonėje bandymo tvarka

3 priedėlis: Matavimai, kuriuos reikia atlikti

4 priedėlis: Priimtinumo kriterijų nustatymas

5 priedėlis: Statinio bandymo reikalavimai

6 priedėlis: Energijos sugėrimo reikalavimai

IV PRIEDAS: II ir III prieduose neaprašytų transporto priemonių bendrosios specifikacijos“

Pridedamas toks naujas I priedas:

„*I PRIEDAS*

EEB TIPO PATVIRTINIMO ADMINISTRACINĖS NUOSTATOS

1. **Paraiška dėl transporto priemonės EEB tipo patvirtinimo**

1.1. Paraišką, numatytą Direktyvos 70/156/EEB 3 straipsnio 4 dalyje, dėl M arba N kategorijų transporto priemonių EEB tipo patvirtinimo atsižvelgiant į sėdynes, jų įtvirtinimo įtaisus ir atramas galvai arba dėl M_2 arba M_3 kategorijų transporto priemonių EEB tipo patvirtinimo atsižvelgiant į įtvirtinimo įtaisus, pateikia gamintojas.

1.2. Informacinio dokumento pavyzdys pateiktas šio priedo 1 priedėlyje.

1.3. Už tipo patvirtinimo bandymus atsakingai techninei tarnybai būtina pateikti:

1.3.1. įtvirtintino tipo transporto priemonės bandomąjį pavyzdį ir, jei reikia, atitinkamą transporto priemonės konstrukcijos dalį;

1.3.2. II arba III prieduose nurodytų transporto priemonių atveju: papildomas transporto priemonėje įrengto tipo sėdynių komplektą su įtvirtinimo įtaisais;

1.3.3. M_1 ir M_2 kategorijų transporto priemonių, kurių bendra masė neviršija 3 500 kg, ir N_1 kategorijos transporto priemonių atveju: be 1.3.1 ir 1.3.2 punktų reikalavimų – su sėdynėmis, prie kurių primontuotos arba galima primontuoti atramos galvai:

1.3.3.1. atskiriamųjų atramų galvai atveju: papildomą transporto priemonėje įrengto tipo sėdynių komplektą su atramomis galvai su įtvirtinimo įtaisais;

1.3.3.2. atskirų atramų galvai atveju: papildomą transporto priemonėje įrengto tipo sėdynių komplektą su įtvirtinimo įtaisais ir papildomą atitinkamų atramų galvai komplektą ir tą transporto priemonės konstrukcijos dalį, prie kurios įtvirtinama atrama galvai arba visa konstrukcija.

2. **Paraiška dėl sėdynės EEB sudėtinės dalies tipo patvirtinimo**

2.1. Paraišką, numatytą Direktyvos 70/156/EEB 3 straipsnio 4 dalyje, pateikia gamintojas.

2.2. Informacinio dokumento pavyzdys pateiktas šio priedo 3 priedėlyje.

2.3. Už tipo patvirtinimo bandymus atsakingai techninei tarnybai būtina pateikti:

2.3.1. tris įtvirtintino tipo sėdynės bandomuosius pavyzdžius. Ant kiekvienos sėdynės turi būti aiškiai ir nenuvalomai užrašytas oficialus gamintojo pavadinimas ar ženklas ir tipo pavadinimas.

3. **EEB tipo patvirtinimo suteikimas**

3.1. Jei transporto priemonė atitinka taikomus reikalavimus, suteikiamas EB tipo patvirtinimas, kaip nurodyta Direktyvos 70/156/EEB 4 straipsnio 3 dalyje ir, jei taikytina, 4 straipsnio 4 dalyje.

3.2. EEB tipo patvirtinimo liudijimo pavyzdys pateiktas:

3.2.1. Suteikiamas pagal 1 skyriuje nurodytas paraiškas – 2 priedėlyje.

3.2.2. Suteikiamas pagal 2 skyriuje nurodytas paraiškas – 4 priedėlyje.

3.3. Kiekvienam patvirtintam transporto priemonių tipui arba sėdynių tipui, laikantis Direktyvos 70/156/EEB VII priedo nuostatų, suteikiamas tipo patvirtinimo numeris. Ta pati valstybė narė negali priskirti to paties numerio kitų tipų transporto priemonėms arba sėdynėms.

4. **Tipo modifikacijos ir patvirtinimų pakeitimai**

4.1. Modifikavus pagal šią direktyvą patvirtintus tipus, galioja Direktyvos 70/156/EEB 5 straipsnio nuostatos.

5. **Produkcijos atitiktis**

5.1. Būtina imtis priemonių produkcijos atitikčiai užtikrinti pagal Direktyvos 70/156/EEB 10 straipsnį.

6. **Ženklinimas**

6.1. Visos sėdynės, atitinkančios pagal šios direktyvos nuostatas patvirtintus tipus, ženklinamos EEB tipo patvirtinimo žymeniu.

6.2. Toks žymuo yra:

6.2.1. stačiakampyje įrašyta raidė „e“ ir skaičius ar raidės, žymintys tipo patvirtinimą suteikusią valstybę narę:

1	Vokietija	12	Austrija
2	Prancūzija	13	Liuksemburgas
3	Italija	17	Suomija
4	Olandija	18	Danija
5	Švedija	21	Portugalija
6	Belgija	23	Graikija
9	Ispanija	IRL	Airija.
11	Jungtinė Karalystė		

6.2.2. greta stačiakampio turi būti užrašytas „pagrindinis patvirtinimo numeris“ – sudarantis Direktyvos 70/156/EEB VII priede nurodyto tipo patvirtinimo numerio ketvirtąjį segmentą, o prieš jį – du skaitmenys, reiškiantys eilės numerį, priskirtą Direktyvos 74/408/EEB naujausiai esminei techninei pataisai, galiojančiai EEB tipo patvirtinimo suteikimo sudėtinei daliai datą. Šios direktyvos eilės numeris yra 00;

6.2.3. virš stačiakampio – papildomas simbolis „D“, nurodantis, kad įtvirtinant sėdynės tipą buvo atliktas dinaminis (-iai) bandymas (-ai) pagal III priedo 1 priedėlį.

6.3. Sėdynė ar sėdynės ženklinamos EEB tipo patvirtinimo žymeniu taip, kad jis būtų nenuvalomas ir aiškiai įskaitomas.

6.4. EEB tipo patvirtinimo žymens pavyzdys pateiktas 5 priedėlyje.

1 priedėlis

Informacinis dokumentas Nr....
pagal Direktyvos 70/156/EEB ([1]) I priedą dėl transporto priemonės EEB tipo patvirtinimo atsižvelgiant į jos sėdynes, įtvirtinimo įtaisus ir atramas galvai Direktyva 74/408/EEB su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB

Toliau nurodyta informacija (jei taikoma) turi būti pateikta trimis egzemplioriais ir turėti turinį. Brėžiniai turi būti nubraižyti atitinkamu masteliu, būti pakankamai smulkūs ir pateikti A4 formato lapuose arba iki A4 formato sulankstytuose kitų formatų lapuose. Pateikiamos nuotraukos turi būti pakankamai ryškios.

Jei sistemos, sudėtinės dalys ar atskiri techniniai mazgai yra su elektroniniais valdytuvais, būtina pateikti informaciją apie jų naudojimą.

0. **Bendroji dalis**

0.1. Markė (oficialus gamintojo pavadinimas):

0.2. Tipas ir bendras komercinis aprašymas (-ai):

0.3. Tipo (jei transporto priemonė paženklinta jo žymeniu) identifikavimo priemonės ([b]):

0.3.1. Tokio žymens vieta:

0.4. Transporto priemonės kategorija ([c]):

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):

1. **Transporto priemonės konstrukcijos bendrosios charakteristikos**

1.1. Transporto priemonės pavyzdžio nuotrauka (-os) ir (arba) brėžinys (-iai):

9. **Kėbulas**

9.1. Kėbulo rūšis:

9.2. Panaudotos medžiagos ir surinkimo metodai:

9.10. Vidaus įranga

9.10.3. Sėdynės:

9.10.3.1. Skaičius:

9.10.3.2. Padėtis ir išdėstymas:

9.10.3.3. Masė:

9.10.3.4. Charakteristikos: jei sėdynės, kaip sudėtinės dalys, nėra gavusios EB tipo patvirtinimo, tokie aprašymai ir brėžiniai:

9.10.3.4.1. sėdynių ir jų įtvirtinimo įtaisų:

9.10.3.4.2. reguliavimo sistemų:

9.10.3.4.3. slankiojimo ir fiksavimo sistemų:

9.10.3.4.4. saugos diržų įtvirtinimo įtaisų (jei jie įmontuoti sėdynės konstrukcijoje):

9.10.3.4.5. transporto priemonės dalys, naudojamos kaip įtvirtinimo įtaisai:

([1]) Šiame informaciniame dokumente naudojami punktų numeriai ir išnašos atitinka esančius Direktyvos 70/156/EEB I priede. Šiai direktyvai nereikalingi punktai yra praleisti.

9.10.3.5. Taško R koordinatės arba brėžinys (x)

9.10.3.5.1. Vairuotojo sėdynė:

9.10.3.5.2. Visos kitos sėdimosios vietos:

9.10.3.6. Projektinis liemens kampas

9.10.3.6.1. Vairuotojo sėdynė:

9.10.3.6.2. Visos kitos sėdimosios vietos:

9.10.3.7. Sėdynės reguliavimo ribos

9.10.3.7.1. Vairuotojo sėdynė:

9.10.3.7.2. Visos kitos sėdimosios vietos:

9.10.4. Atramos galvai

9.10.4.1. Atramų galvai rūšis: neatskiriamosios/atskiriamosios/atskirosios ([1])

9.10.4.2. EB tipo patvirtinimo numeris (-iai), jei suteiktas:

9.10.4.3. Nepatvirtintos atramos galvai

9.10.4.3.1. Atramos galvai išsamus aprašymas, be kita ko, nurodant apmušalo medžiagą ar medžiagas ir, kur reikia, atramų ir įtvirtinimo įtaisų, skirtų sėdynei, kuriai norima gauti patvirtinimą, padėtį ir specifikacijas:

9.10.4.3.2. Jei atrama galvai yra atskiroji

9.10.4.3.2.1. Konstrukcinės zonos, prie kurios atrama galvai skirta įtvirtinti, išsamus aprašymas:

9.10.4.3.2.2. Konstrukcijos būdingųjų dalių ir atramos galvai brėžiniai su matmenimis:

Data, rinkmena

Pateikiant paraiškas dėl sėdynių, jų įtvirtinimo įtaisų ir, jei taikytina, atramų galvai, būtina nurodyti informaciją visuose pirmiau paminėtuose punktuose, išskyrus 9.10.3.4.5 punktą.

Pateikiant paraiškas dėl M_2 arba M_3 kategorijų transporto priemonių sėdynių įtvirtinimo įtaisų, būtina nurodyti informaciją visuose tokiuose punktuose: 0–0.8, 1, 1.1, 9–9.2, 9.10.3.4 ir 9.10.3.4.5.

2 priedėlis

PAVYZDYS

(didžiausias formatas: A4 (210 mm × 297 mm))

EEB TIPO PATVIRTINIMO LIUDIJIMAS

Administracijos antspaudas

Informacija, skirta transporto priemonės/sudėtinės dalies/atskiro techninio mazgo ([1]):

— tipo patvirtinimui gauti ([1])

— tipo patvirtinimui pratęsti ([1])

— tipo patvirtinimui atsisakyti ([1])

— tipo patvirtinimui panaikinti ([1])

laikantis Direktyvos 74/408/EEB su pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB, nuostatų.

Tipo patvirtinimo numeris:

Pratęsimo priežastis:

I skirsnis

0.1. Markė (oficialus gamintojo pavadinimas):

0.2. Tipas ir bendras komercinis aprašymas (-ai):

0.3. Tipo (jei transporto priemonė/sudėtinė dalis/atskiras techninis mazgas ([1]) ([2]) paženklinti jo žymeniu) identifikavimo priemonės:

0.3.1. Tokio žymens vieta:

0.4. Transporto priemonės kategorija ([3]):

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:

0.7. Sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų EB tipo patvirtinimo žymens vieta ir ženklinimo būdas:

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):

II skirsnis

1. Papildoma informacija (kai taikoma): žr. Papildymą

2. Už bandymus atsakinga techninė tarnyba:

3. Bandymų ataskaitos data:

4. Bandymų ataskaitos numeris:

5. Pastabos (jei yra): žr. Papildymą

6. Vieta:

7. Data:

8. Parašas:

9. Pridedama nuoroda į įtvirtinimo institucijai pateiktą informacinį paketą, kurį galima gauti pareikalavus.

([1]) Nereikalingus žodžius išbraukti.
([2]) Jei tipo ženklinimo žymenyje yra rašmenų, nesusijusių su transporto priemonių, sudėtinių dalių ar atskirų techninių mazgų tipo, kuriam skirtas šis informacinis dokumentas, apibūdinimu, dokumentacijoje tokie rašmenys žymimi simboliais: „?“ (pvz.: ABC??123??).
([3]) Kaip apibrėžta Direktyvos 70/156/EEB II priedo A dalyje.

EEB tipo patvirtinimo liudijimo Nr.... papildymas

dėl transporto priemonės tipo patvirtinimo pagal Direktyvą 74/408/EEB su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB

1. Papildoma informacija

1.1. Sėdynių, kurioms suteiktas EEB sudėtinės dalies tipo patvirtinimas, markė ir tipas (jei yra):

1.2. Kiekvienai sėdynių eilei: atskiroji/daugiavietė, nejudama/reguliuojama, nejudamas atlošas/reguliuojamas atlošas, pakreipiamasis atlošas/lankstomasis atlošas ([1]).

1.3. Sėdynių vieta ir išdėstymas (sėdynės, kurioms suteiktas EEB sudėtinės dalies tipo patvirtinimas, ir kitos sėdynės):

1.4. Sėdynės su saugos diržo įtvirtinimo įtaisu (jei tokių yra):

1.5. Kiekvienai sėdynei: atramų galvai tipas (jei yra): neatskiriamoji/atskiriamoji/atskiroji ([1]).

1.6. Trumpas transporto priemonės tipo aprašymas, susijęs su sėdynių įtvirtinimo įtaisais, nurodant mažiausią atstumo tarp įtvirtinimo įtaisų vertę (jei patvirtinimas suteikiamas M_2 ir M_3 kategorijų transporto priemonių sėdynių įtvirtinimo įtaisams):

5. Pastabos:

([1]) Nereikalingus žodžius išbraukti.

3 priedėlis

Informacinis dokumentas Nr....
dėl sėdynių kaip sudėtinių dalių EEB tipo patvirtinimo

Direktyva 74/408/EEB su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB

Toliau nurodyta informacija (jei taikoma) turi būti pateikta trimis egzemplioriais ir turėti turinį. Brėžiniai turi būti nubraižyti atitinkamu masteliu, būti pakankamai smulkūs ir pateikti A4 formato lapuose arba iki A4 formato sulankstytuose kitų formatų lapuose. Pateikiamos nuotraukos turi būti pakankamai ryškios.

Jei sistemos, sudėtinės dalys ar atskiri techniniai mazgai yra su elektroniniais valdytuvais, būtina pateikti informaciją apie jų naudojimą.

0. **BENDROJI DALIS**

0.1. Markė (oficialus gamintojo pavadinimas):

0.2. Tipas ir bendras komercinis aprašymas (-ai):

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:

0.7. Sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų EB tipo patvirtinimo žymens vieta ir ženklinimo būdas:

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):

1. **Įtaiso aprašymas**

1.1. Charakteristikos: aprašymas ir brėžiniai:

1.1.1. Sėdynės ir jos įtvirtinimo elementų:

1.1.2. Reguliavimo sistemos:

1.1.3. Slankiojimo ir fiksavimo sistemų:

1.1.4. Saugos diržų įtvirtinimo įtaisai (jei yra sėdynės konstrukcijos dalis):

1.1.5. Mažiausias atstumas tarp įtvirtinimo vietų:

1.1.6. Atramos galvai, jei yra:

1.2. Taško R koordinatės arba brėžinys (x)

1.3. Sėdynės reguliavimo ribos:

Data, rinkmena

4 priedėlis

PAVYZDYS

(didžiausias formatas: A4 (210 mm × 297 mm))

EEB TIPO PATVIRTINIMO LIUDIJIMAS

Administracijos antspaudas

Informacija, skirta transporto priemonės/sudėtinės dalies/atskiro techninio mazgo ([1]):

— tipo patvirtinimui gauti ([1])

— tipo patvirtinimui pratęsti ([1])

— tipo patvirtinimui atsisakyti ([1])

— tipo patvirtinimui panaikinti ([1])

laikantis Direktyvos 74/408/EEB su pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB, nuostatų.

Tipo patvirtinimo numeris:

Pratęsimo priežastis:

I skirsnis

0.1. Markė (oficialus gamintojo pavadinimas):

0.2. Tipas ir bendras komercinis aprašymas (-ai):

0.3. Tipo (jei transporto priemonė/sudėtinės dalys/atskiras techninis mazgas ([1]) ([2]) paženklinti jo žymeniu) identifikavimo priemonės:

0.3.1. Tokio žymens vieta:

0.4. Transporto priemonės kategorija ([3]):

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:

0.7. Sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų EB tipo patvirtinimo žymens vieta ir ženklinimo būdas:

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):

II skirsnis

1. Papildoma informacija (kai taikoma): žr. Papildymą

2. Už bandymus atsakinga techninė tarnyba:

3. Bandymų ataskaitos data:

4. Bandymų ataskaitos numeris:

5. Pastabos (jei yra): žr. Papildymą

6. Vieta:

7. Data:

8. Parašas:

9. Pridedama nuoroda į įtvirtinimo institucijai pateiktą informacinį paketą, kurį galima gauti pareikalavus.

([1]) Nereikalingus žodžius išbraukti.

([2]) Jei tipo ženklinimo žymenyje yra rašmenų, nesusijusių su transporto priemonių, sudėtinių dalių ar atskirų techninių mazgų tipo, kuriam skirtas šis informacinis dokumentas, apibūdinimu, dokumentacijoje tokie rašmenys žymimi simboliais: „?“ (pvz.: ABC??123??).

([3]) Kaip apibrėžta Direktyvos 70/156/EEB II priedo A dalyje.

EEB tipo patvirtinimo liudijimo Nr.... papildymas

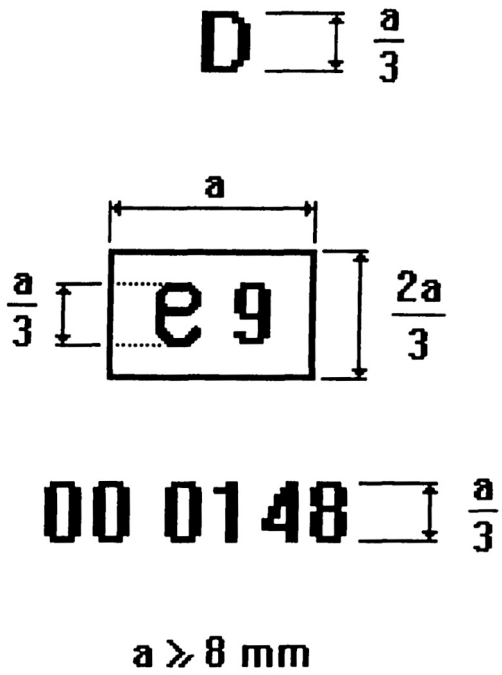
dėl sėdynės tipo patvirtinimo pagal Direktyvą 74/408/EEB su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 96/37/EB

1.	Papildoma informacija
1.1.	Trumpas sėdynės tipo, jos įtvirtinimo elementų ir reguliavimo, slankiojimo ir fiksavimo sistemų aprašymas, nurodant mažiausią atstumą tarp įtvirtinimo vietų:
1.3.	Sėdynių vieta ir išdėstymas:
1.4.	Sėdynės su saugos diržo įtvirtinimo įtaisu (jei tokių yra):
1.5.	Atramų galvai tipas (jei yra): neatskiriamoji/atskiriamoji/atskiroji ([1])
5.	Pastabos:
5.1.	Sėdynės atlošo galinės dalies energijos sugėrimo bandymas: taip/ne ([1])
5.1.2.	Brėžiniai, kuriuose pavaizduotas sėdynės atlošo galinės dalies plotas, kuriame buvo tikrintas energijos išsisklaidymas:
5.2.	Sėdynė patvirtinta pagal III priedo 3.2.1 punktą (dinaminis bandymas): taip/ne ([1])
5.2.1.	1 bandymas: taip/ne ([1])
5.2.2.	2 bandymas: taip/ne ([1])
5.2.3.	2 bandyme naudotų diržų ir įtvirtinimo įtaisų aprašymas:
5.2.4.	2 bandyme naudotos pagalbinės sėdynės tipas (jei skiriasi nuo patvirtintos sėdynės tipo):
5.3.	Sėdynė patvirtinta pagal III priedo 3.2.2 punktą (statinis bandymas): taip/ne ([1])
5.3.1.	Bandymas pagal 5 priedėlį: taip/ne ([1])
5.3.2.	Bandymas pagal 6 priedėlį: taip/ne ([1])

([1]) Nereikalingus žodžius išbraukti.

5 priedėlis

EEB tipo patvirtinimo žymens pavyzdys

Tokiu EEB tipo patvirtinimo žymeniu ženklinama Ispanijoje (e9) patvirtinta sėdynė, kuriai remiantis šia direktyva (00) suteiktas patvirtinimo numeris – 0148. Pateikti skaitmenys yra tik kaip pavyzdžiai.“

Pridedamas toks naujas II priedas:

„II PRIEDAS

TAIKYMO SRITIS, APIBRĖŽIMAI IR M_1 KATEGORIJOS TRANSPORTO PRIEMONIŲ REIKALAVIMAI

1. **Taikymo sritis**

1.0. Šio priedo reikalavimai taikomi M_1 kategorijos transporto priemonėms.

1.1. Šio priedo reikalavimai netaikomi atlenkiamosioms, į šonus arba į galą atsuktoms sėdynėms arba bet kokioms prie tokių sėdynių įtvirtintoms atramoms galvai.

1.2. Pagal Direktyvos 78/392/EEB reikalavimus patvirtintos atramos galvai laikomos atitinkančiomis taikytinus šios direktyvos reikalavimus.

1.3. 1 srityje esančios sėdynių galinės dalys arba atramų galvai, kurios atitinka Direktyvos 74/60/EEB (susijusios su vidaus įtvirtinimo elementais) I priedo 5.7 poskyrio reikalavimus, galinės dalys laikomos atitinkančiomis atitinkamus šios direktyvos reikalavimus.

2. **Apibrėžimai**

Šiame priede:

2.1. „Transporto priemonės patvirtinimas“ – tai transporto priemonės tipo patvirtinimas atsižvelgiant į sėdynių ir jų įtvirtinimo įtaisų stiprumą, sėdynių atlošų galinių dalių konstrukciją ir atramų galvai savybes.

2.2. „Transporto priemonių tipas“ – tai variklinės transporto priemonės, kurios iš esmės nesiskiria tokiais aspektais:

2.2.1. sėdynių konstrukcija, forma, matmenimis, medžiagomis ir mase, nors sėdynės gali būti skirtingos dangos ir spalvos; žymiu skirtumu nelaikoma tai, jei nagrinėjamos sėdynės masė skiriasi nuo patvirtintos tipo sėdynės masės ne daugiau kaip 5 %;

2.2.2. sėdynės atlošo, sėdynių ir jų dalių reguliavimo, slankiojimo ir fiksavimo sistemų tipu ir matmenimis;

2.2.3. sėdynių įtvirtinimo įtaisų tipu ir matmenimis;

2.2.4. atramų galvai matmenimis, sandara, medžiagomis ir apmušalu, nors jos gali skirtis spalva ir danga;

2.2.5. jei atrama galvai yra atskiroji – jos įtvirtinimo įtaisų tipu bei matmenimis ir transporto priemonės dalies, prie kurios atrama galvai įtvirtinama, charakteristikomis;

2.3. „Sėdynė“ – tai konstrukcija, kuri gali būti neatsiejama nuo transporto priemonės konstrukcijos arba atskira, tinkamai suformuota ir apipavidalinta, skirta vienam suaugusiam asmeniui sėdėti. Sąvoka aprėpia tiek atskirą sėdynę, tiek vienam asmeniui sėdėti skirtą keliavietės neišardomos sėdynės dalį.

2.4. „Keliavietė neišardoma sėdynė“ – tai tinkamai suformuota ir apipavidalinta konstrukcija, skirta daugiau kaip vienam suaugusiam asmeniui sėdėti.

2.5. „Įtvirtinimo įtaisas“ – tai sistema, kuria sėdynė įtvirtinama prie transporto priemonės konstrukcijos, įskaitant susijusias transporto priemonės konstrukcijos dalis.

2.6. „Reguliavimo sistema“ – tai įtaisas, kuriuo sėdynę ar jos dalis galima nustatyti į joje sėdinčiam asmeniui tinkamą padėtį. Tokiu įtaisu gali būti reguliuojama:

2.6.1. išilginė padėtis;

2.6.2. vertikali padėtis;

2.6.3. kampinė padėtis;

2.7. „Slankiojimo sistema“ – tai įtaisas, kuriuo sėdynė ar viena iš jos dalių gali būti paslenkama arba pasukama be fiksuotų tarpinių padėčių, kad galima būtų lengvai patekti į už atitinkamos sėdynės esančią erdvę.

2.8. „Fiksavimo sistema“ – tai įtaisas, užtikrinantis, kad sėdynė ir jos dalys išliktų naudojimo padėtyje.

2.9. „Atlenkiamoji sėdynė“ – tai papildoma sėdynė, skirta naudoti retkarčiais ir paprastai būnanti užlenkta.

2.10. „Skersinė plokštuma“ – tai vertikali plokštuma, statmena išilginei transporto priemonės simetrijos plokštumai.

2.11. „Išilginė plokštuma“ – tai išilginei transporto priemonės simetrijos plokštumai lygiagreti plokštuma.

2.12. „Atrama galvai“ – tai įtaisas, kurio paskirtis yra apriboti suaugusio keleivio galvos poslinkį atgal jo liemens atžvilgiu, kad įvykus avarijai būtų mažesnė to keleivio kaklo slankstelių traumos rizika.

2.12.1. „Neatskiriamoji atrama galvai“ – tai atrama galvai, kurią sudaro viršutinė sėdynės atlošo dalis. Šią sąvoką atitinka ir 2.12.2 ir 2.12.3 punktų reikalavimus atitinkančios atramos galvai, kurias galima atskirti nuo sėdynės ar transporto priemonės konstrukcijos tik naudojant įrankius ir visiškai ar iš dalies nuėmus sėdynės apdangalą.

2.12.2. „Atskiriamoji atrama galvai“ – tai atrama galvai, kurią sudaro nuo sėdynės atsiskirianti sudėtinė dalis, skirta įkišti ir savaime laikytis sėdynės atlošo konstrukcijoje.

2.12.3. „Atskiroji atrama galvai“ – tai atrama galvai, kurią sudaro atskiros sėdynės sudėtinė dalis, skirta įkišti ir (arba) savaime laikytis sėdynės atlošo konstrukcijoje.

2.13. „Taškas R“ – tai sėdimosios vietos atskaitos taškas, apibrėžtas Direktyvos 77/649/EEB III priede.

2.14. „Atskaitos linija“ – tai linija ant manekeno, pavaizduota 1 paveiksle.

3. **Reikalavimai**

3.1. Atramos galvai turi būti sumontuotos kiekvienoje priekinėje šoninėje M_1 kategorijos transporto priemonės sėdynėje. (Pagal šį priedą gali būti patvirtintos ir sėdynės su atramomis galvai, skirtos montuoti į kitas sėdimąsias vietas ir kitų kategorijų transporto priemones).

3.2. Bendrieji reikalavimai, taikomi visoms sėdynėms

3.2.1. Bet kokioje įrengtoje reguliavimo ir slankiojimo sistemoje turi būti automatiškai veikianti fiksavimo sistema. Ranktūrių ir kitų patogumo įtaisų fiksavimo sistemos nebūtinos, nebent susidūrimo atveju dėl tokių įtaisų buvimo susidarytų papildoma rizika transporto priemonės keleiviams.

3.2.2. Įtaiso atfiksavimo valdytuvas, kaip nurodyta 2.7 poskyryje, turi būti netoli durų esančios sėdynės išorinėje dalyje. Jis turi būti lengvai prieinamas, net ir už tos sėdynės esančioje sėdynėje sėdinčiam keleiviui.

3.2.3. 1 priedėlio 8.1.1 punkte apibrėžtoje 1 srityje esančios sėdynių galinės dalys turi išlaikyti energijos išsisklaidymo bandymą pagal 2 priedėlio reikalavimus ([1]).

3.2.3.1. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei 2 priedėlyje nurodyta tvarka atliekamuose bandymuose galvos formos įtaiso lėtėjimas viršija 80 g ne ilgiau kaip ištisinę 3 ms trukmę. Be to, per bandymą ar po jo neturi atsirasti ar išlikti pavojinga briauna.

3.2.3.2. 3.2.3 punkto reikalavimai netaikomi galinėms sėdynėms arba atlošais viena į kitą atsuktoms sėdynėms.

3.2.4. Sėdynių galinės dalies paviršius turi būti be pavojingo gruoblėtumo ar aštrių briaunų, kurie galėtų padidinti keleivių sužalojimų riziką ([1]). Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei 1 priedėlyje nurodytomis sąlygomis išbandytų sėdynių galinės dalies paviršiaus kreivio spindulys yra ne mažesnis kaip:

— 1 srityje: 2,5 mm;

— 2 srityje: 5,0 mm;

— 3 srityje: 3,2 mm.

Šios sritys apibrėžtos 1 priedėlio 8.1 poskyryje.

3.2.4.1. Šis reikalavimas negalioja:

— skirtingų sričių dalims, išsikišančioms iš aplinkinio paviršiaus ne daugiau kaip 3,2 mm, su užapvalintomis briaunomis, jei iškyšos aukštis yra ne didesnis kaip pusės jos pločio,

— galinėms sėdynėms arba atlošais viena į kitą atsuktoms sėdynėms,

— sėdynių galinėms dalims, esančioms žemiau horizontalios plokštumos, einančios per žemiausią kiekvienos sėdynių eilės tašką R. (Jei sėdynių eilių aukštis skirtingas, pradedant nuo galo plokštuma paslenkama aukštyn arba žemyn, sudaranti vertikalų laiptelį, einantį per priešais esančios sėdynių eilės tašką R),

— tokioms dalims kaip „lankstus vielos tinklas“.

3.2.4.2. 1 priedėlio 8.1.2 punkte apibrėžtoje 2 srityje paviršių kreivio spindulys gali būti mažesnis kaip 5 mm, tačiau ne mažesnis kaip 2,5 mm, jei jie išlaiko 2 priedėlyje nurodytą energijos išsisklaidymo bandymą. Be to, tokie paviršiai turi būti apdengti apmušalu, kad galva neturėtų tiesioginio sąlyčio su sėdynės rėmo konstrukcija.

([1]) M_1 kategorijos transporto priemonės laikomos atitinkančiomis šio priedo 3.2.3 ir 3.2.4 punktų nuostatas, jei jos atitinka Direktyvos 74/60/EEB nuostatas.

3.2.4.3. Jei pirmiau minėtose srityse yra dalių, padengtų medžiaga, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, pirmiau minėti reikalavimai, išskyrus susijusius su energijos išsisklaidymo bandymu pagal 2 priedėlio reikalavimus, taikomi tik standžioms dalims.

3.2.5. 1 priedėlio 2 ir 3 dalyse nurodyto bandymo metu ir po jo, sėdynės rėmas ir jos įtvirtinimo įtaisai, reguliavimo ir slankiojimo sistemos ar jų fiksavimo įtaisai neturi sulūžti. Liekamoji deformacija, įskaitant trūkius, leistina, jei ji nedidina sužeidimo įvykus avarijai rizikos ir išlaikoma nustatyta apkrova.

3.2.6. 1 priedėlio 3 dalyje nurodyto bandymo metu fiksavimo sistema turi neatsilaisvinti.

3.2.7. Po bandymų, slankiojimo sistemos, skirtos leisti patekti arba palengvinti patekimą keleiviams, turi išlikti tinkamos naudoti; jas turi būti įmanoma bent vieną kartą atfiksuoti ir paslinkti sėdynę ar sėdynės dalį, kuriai jos yra skirtos.

3.2.8. Bet kokios kitos slankiojimo sistemos, reguliavimo sistemos ir jų fiksavimo sistemos neprivalo išlikti tinkamos naudoti.

3.2.9. Jei sėdynės yra su atramomis galvai, sėdynės atlošo ir jo fiksavimo įtaisų stiprumas laikomas atitinkančiu 2 skyriaus reikalavimus, jei po 4.3.6 punkte nurodyto bandymo, sėdynė ar jos atlošas nesulūžo; priešingu atveju būtina įrodyti, kad sėdynė gali atitikti 2 skyriaus reikalavimus.

3.2.10. Jei (keliavietėse) sėdynėse yra daugiau sėdimų vietų nei atramų galvai, atliekamas 2 skyriuje aprašytas bandymas.

3.3. Specialūs sėdynių su primontuotomis arba galimomis primontuoti atramomis galvai reikalavimai.

3.3.1. Atrama galvai neturi sudaryti papildomo pavojaus transporto priemonės keleiviams. Ji jokiu būdu jokioje naudojimo padėtyje neturi būti atsikišusi kieta dalimi ar aštria briauna, dėl ko galėtų padidėti keleivių sužeidimų rizika ar rimtumas.

3.3.2. 1 priedėlio 8.1.1.3 papunktyje apibrėžtoje 1 srityje esančios atramos galvai priekinė ir galinė dalys turi išlaikyti energijos sugėrimo bandymą.

3.3.2.1. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei 2 priedėlyje nurodyta tvarka atliekamuose bandymuose galvos formos įtaiso lėtėjimas viršija 80 g ne ilgiau kaip ištisinę 3 ms trukmę. Be to, per bandymą ar po jo neturi atsirasti ar išlikti pavojinga briauna.

3.3.3. 1 priedėlio 8.1.2 punkte apibrėžtoje 2 srityje esančios atramos galvai priekinė ir galinė dalys turi būti apdengtos apmušalu, kad galva neturėtų tiesioginio sąlyčio su sėdynės rėmo konstrukcija ir turi atitikti 3.2.4 punkto reikalavimus 2 srityje esančioms sėdynių galinėms dalims.

3.3.4. 3.3.2 ir 3.3.3 punktų reikalavimai netaikomi toms atramų galvai galinių pusių dalims, skirtoms montuoti prie sėdynių, už kurių daugiau sėdynių nebėra.

3.3.5. Atrama galvai turi būti įtvirtinta prie sėdynės arba transporto priemonės konstrukcijos taip, kad bandymo metu veikiant galvos spaudimui, iš atramos galvai apmušalo arba jos įtvirtinimo prie sėdynės atlošo elementų neišlįstų jokios standžios ar pavojingos dalys.

3.3.6. Jei sėdynė yra su atrama galvai, 3.2.3 punkto nuostatos, techninei tarnybai sutikus, gali būti pripažintos įvykdytomis, jei ta sėdynė atitinka 3.3.2 punkto reikalavimus.

3.4. Atramų galvai aukštis

3.4.1. Atramų galvai aukštis matuojamas kaip aprašyta 1 priedėlio 5 skyriuje.

3.4.2. Priekinių sėdynių nereguliuojamo aukščio atramų galvai aukštis turi būti ne mažesnis kaip 800 mm [1], visų kitų sėdynių – 750 mm [2].

3.4.3. Reguliuojamo aukščio atramos galvai:

3.4.3.1. priekinių sėdynių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 800 mm [1], visų kitų sėdynių – 750 mm [2]; ši vertė matuojama nuo taško, esančio per vidurį tarp žemiausios ir aukščiausios galimos nustatyti atramos galvai padėties;

3.4.3.2. neturi būti naudojimo padėties, kurioje aukštis būtų mažesnis kaip 750 mm [2];

[1] Naujų tipų transporto priemonėms iki 1999 10 1, visoms transporto priemonėms – iki 2001 10 1 galioja 750 mm vertė.
[2] Naujų tipų transporto priemonėms iki 1999 10 1, visoms transporto priemonėms – iki 2001 10 1 galioja 700 mm vertė.

3.4.3.3. ne priekinių sėdynių atramos galvai gali būti tokios, kad jas galima būtų nustatyti į tokią padėtį, kad jų aukštis būtų mažesnis kaip 750 mm [1], jei keleivis aiškiai mato, kad atrama galvai neskirta naudoti tokioje padėtyje;

3.4.3.4. priekinių sėdynių atramos galvai gali būti tokios, kad, kai sėdynė neužimta, jos galėtų būti automatiškai nustatytos į tokią padėtį, kad jų aukštis būtų mažesnis kaip 750 mm [1], jei užėmus vietą jos automatiškai grįžtų į naudojimo padėtį.

3.4.4. 3.4.2 punkte ir 3.4.3.1 papunktyje nurodyti atstumai gali būti sumažinti, kad liktų pakankamas tarpas tarp atramos galvai ir stogo, langų ar bet kurios kitos transporto priemonės konstrukcijos dalies vidinio paviršiaus, tačiau toks tarpas negali būti didesnis kaip 25 mm. Jei sėdynėse yra slankiojimo ir (arba) reguliavimo sistemos, tai taikoma visoms sėdimosioms vietoms. Be to, nukrypstant nuo 3.4.3.2 papunkčio, neturi būti jokios naudojimo padėties, kurioje aukštis būtų mažesnis kaip 700 mm.

3.4.5. Nukrypstant nuo 3.4.2 punkto, 3.4.3.1 ir 3.4.3.2 papunkčių reikalavimų, bet kokios atramos galvai, skirtos montuoti į galines vidurines sėdynes ar sėdimąsias vietas, aukštis turi būti ne mažesnis kaip 700 mm.

3.5. Jei prie sėdynės galima primontuoti atramą galvai, reikia patikrinti, ar ji atitinka 3.2.3 ir 3.3.2 punktų nuostatas.

3.5.1. Jei atrama galvai yra reguliuojamo aukščio, jos dalies, į kurią remiasi galva, aukštis, išmatuotas kaip aprašyta 1 priedėlio 5 skyriuje, turi būti ne mažesnis kaip 100 mm.

3.6. Jei atrama galvai yra nereguliuojamo aukščio, tarp sėdynės atlošo ir atramos galvai neturi būti didesnio kaip 60 mm tarpo. Jei atrama galvai yra reguliuojamo aukščio, žemiausioje padėtyje ji turi būti ne daugiau kaip 25 mm atstumu virš sėdynės atlošo viršaus. Reguliuojamo aukščio sėdynių ir keliaviečių sėdynių su atskiromis atramomis galvai atveju, šis reikalavimas patikrinamas visose sėdynės arba keliavietės sėdynės padėtyse.

3.7. Jei atrama galvai yra neatskiriama nuo sėdynės atlošo, vertinama sritis yra:

— virš plokštumos, statmenos atskaitos linijai, esančiai 540 mm nuo taško R,

— tarp dviejų vertikalių išilginių plokštumų, einančių 85 mm atstumu iš abiejų atskaitos linijos pusių. Šioje srityje gali būti viena ar daugiau kiaurymių, kurių vienas matmuo „a“, nepriklausomai nuo formos, gali būti didesnis kaip 60 mm, matuojant kaip aprašyta 1 priedėlio 7 skyriuje, jei po papildomo bandymo pagal 1 priedėlio 4.3.3.2 papunktį tebesilaikoma 3.10 poskyrio reikalavimų.

3.8. Reguliuojamo aukščio atramų galvai atveju, toje įtaiso dalyje, kuris naudojamas kaip atrama galvai, gali būti viena ar daugiau kiaurymių, kurių vienas matmuo „a“, nepriklausomai nuo formos, gali būti didesnis kaip 60 mm, matuojant kaip aprašyta 1 priedėlio 7 skyriuje, jei po papildomo bandymo pagal 1 priedėlio 4.3.3.2 papunktį tebesilaikoma 3.10 poskyrio reikalavimų.

3.9. Atramos galvai plotis turi būti toks, kad būtų pakankama atrama sėdynėje įprastai sėdinčiam asmeniui. Matuojant 1 priedėlio 6 skyriuje nurodytu būdu, atrama galvai turi tęstis ne mažiau kaip po 85 mm į abi puses nuo sėdynės, kuriai atrama yra skirta, vertikalios simetrijos plokštumos.

3.10. Atrama galvai ir jos įtvirtinimo įtaisas turi būti tokie, kad didžiausias atramos leidžiamas galvos poslinkis atgal X, išmatuotas pagal 1 priedo 4.3 poskyryje nurodytą statikos procedūrą, būtų mažesnis kaip 102 mm.

3.11. Atrama galvai ir jos įtvirtinimo įtaisas turi būti pakankamai stiprūs, kad nesulūžę išlaikytų 1 priedėlio 4.3.6 punkte nurodytą apkrovą. Jei atramos galvai yra neatskiriamos nuo sėdynės, šio poskyrio reikalavimai taikomi toms sėdynės atlošo konstrukcijos dalims, kurios yra virš plokštumos, statmenos atskaitos linijai, esančiai 540 mm nuo taško R.

3.12. Jei atrama galvai yra reguliuojama, turi būti neįmanoma iškelti jos aukščiau įprasto naudojimo aukščio, išskyrus tuomet, jei tai daroma apgalvotu naudotojo veiksmu, kuris skiriasi nuo bet kokio atramos reguliavimo veiksmo.

3.13. Sėdynės atlošo ir jo fiksavimo įtaisų stiprumas laikomas atitinkančiu 1 priedėlio 2 skyriaus reikalavimus, jei išbandžius pagal 1 priedėlio 4.3.6 punktą, sėdynė ar jos atlošas nesulūžta; priešingu atveju būtina įrodyti, kad sėdynė gali išlaikyti 1 priedėlio 2 skyriaus bandymo reikalavimus.

[1] Naujų tipų transporto priemonėms iki 1999 10 1, visoms transporto priemonėms – iki 2001 10 1 galioja 700 mm vertė.

1 priedėlis

Bandymai ir naudojimo instrukcijos

1. **Bendros visiems bandymams taikomos nuostatos**

1.1. Jei sėdynės atlošas yra reguliuojamas, jis turi būti užfiksuojamas padėtyje, kuo artimesnėje 1 paveiksle pavaizduoto manekeno liemens atskaitos linijos 25° polinkiui atgal nuo vertikalės, išskyrus atvejus, kai gamintojas nurodo kitaip.

1.2. Kai sėdynė, jos fiksavimo mechanizmas ir jos montuotė identiški arba simetriški kitai transporto priemonės sėdynei, techninė tarnyba gali bandyti tik vieną tokią sėdynę.

1.3. Sėdynės su reguliuojamomis atramomis galvai bandomos nustačius atramas į nepalankiausią reguliavimo sistemos leidžiamą padėtį (paprastai – į aukščiausiąją).

2. **Sėdynės atlošo ir jo reguliavimo sistemos stiprumo bandymas**

2.1. Per sudėtinę dalį, imituojančią manekeno nugarą, sėdynės atlošo rėmo viršutinė dalis išilgine kryptimi atgal veikiama jėga, kuri taško R atžvilgiu sudaro 530 Nm momentą. Bandymas su keliavietė sėdyne, kurios visas atraminis rėmas (įskaitant atramos galvai rėmą) ar jo dalis yra bendra daugiau kaip vienai sėdimajai vietai, daromas iškart su visomis tomis sėdimosiomis vietomis.

3. **Sėdynės įtvirtinimo įtaisų ir reguliavimo, fiksavimo ir slankiojimo sistemų stiprumo bandymas**

3.1. Visas transporto priemonės karkasas arba atstojamoji jo dalis pagal 3 priedėlio 1 skyriaus reikalavimus 30 ms veikiamas ne mažiau kaip 20 g išilginio horizontalaus lėtėjimo jėga.

3.2. Išilginio lėtėjimo pagal 3.1 poskyrio reikalavimus jėga veikiama atgaline kryptimi.

3.3. 3.1 ir 3.2 poskyrių reikalavimai tikrinami su visomis sėdynės padėtimis. Sėdynės su reguliuojamomis atramomis galvai bandomos nustačius atramas į nepalankiausią reguliavimo sistemos leidžiamą padėtį (paprastai – į aukščiausiąją). Bandant sėdynė nustatoma taip, kad joks išorinis veiksnys negalėtų neleisti fiksavimo sistemoms atsilaisvinti.

Šie reikalavimai laikomi įvykdytais, jei sėdynė išbandoma nustačius ją į tokią padėtį:

— išilginę padėtį, esančią vienu žingsniu arba 10 mm atgal nuo pačios priekinės važiavimo padėties ar gamintojo nurodytos naudojimo padėties (nepriklausomo vertikalaus reguliavimo sėdynių pagalvėlė nustatoma į aukščiausią padėtį),

— išilginę padėtį, esančią vienu žingsniu arba 10 mm į priekį nuo pačios galinės važiavimo padėties ar gamintojo nurodytos naudojimo padėties (nepriklausomo vertikalaus reguliavimo sėdynių pagalvėlė nustatoma į žemiausią padėtį), ir, kur taikytina, pagal 3.4 poskyrio reikalavimus.

3.4. Tais atvejais, kai fiksavimo sistema yra tokia, kad fiksavimo įtaisus ir sėdynės įtvirtinimo įtaisus veikiančių jėgų pasiskirstymas būtų neparankesnis ne vienoje iš 3.3 poskyryje nustatytų padėčių, o kitose padėtyse, bandymai atliekami nustačius sėdynę į tą neparankesnę padėtį.

3.5. 3.1 poskyrio bandymo reikalavimai laikomi įvykdytais, jei gamintojo reikalavimu vietoj jų atliekamas visos parengtos važiuoti transporto priemonės atsitrenkimo į standžią kliūtį bandymas, nurodytas šio priedo 3 priedėlio 2 skyriuje. Tokiu atveju sėdynė turi būti nustatyta į neparankiausią įtempimų pasiskirstymo įtvirtinimo sistemoje padėtį, kaip numatyta 1.1, 3.3 ir 3.4 poskyriuose.

4. **Atramos galvai charakteristikų bandymas**

4.1. Jei atrama galvai yra reguliuojama, ji nustatoma į nepalankiausią reguliavimo sistemos leidžiamą padėtį (paprastai – į aukščiausiąją).

4.2 Bandymas su keliavietė sėdyne, kurios visas atraminis rėmas (įskaitant atramos galvai rėmą) ar jo dalis yra bendra daugiau kaip vienai sėdimajai vietai, daromas iškart su visomis tomis sėdimosiomis vietomis.

4.3. Bandymas

4.3.1. Visos linijos, įskaitant atskaitos linijos projekcija, braižomos atitinkamos sėdynės arba sėdimosios vietos vertikalioje simetrijos plokštumoje (žr. 2 paveikslą).

4.3.2. Paslinktoji atskaitos linija nustatoma 2 paveiksle pavaizduotą manekeno nugarą imituojančią dalį paveikus pradine jėga, kuri galine kryptimi taško R atžvilgiu sudaro 373 Nm momentą.

4.3.3. 165 mm skersmens sferiniu galvos formos įtaisu, stačiu kampu į paslinktąją atskaitos liniją, kuris išlaikoma toje padėtyje, nustatytoje pagal 4.3.2 punkto reikalavimus, 65 mm atstumu žemiau atramos galvai viršaus, atrama veikiama pradine jėga, kuri taško R atžvilgiu sudaro 373 Nm momentą.

4.3.3.1. Jei dėl kiaurymių 4.3.3 punkte nurodyta jėga negalima veikti 65 mm atstumu žemiau atramos galvai viršaus, tas atstumas sumažinamas tiek, kad jėgos veikimo linija eitų per arčiausiai kiaurymės esančio rėmo elemento vidurio liniją.

4.3.3.2. II priedo 3.7 ir 3.8 poskyriuose aprašytais atvejais bandymas kartojamas kiekvieną kiaurymę 165 mm skersmens rutuliu veikiant jėga, kuri:

— eina per mažiausio kiaurymės skerspjūvio atskaitos linijai lygiagrečioje skersinėje plokštumoje svorio centrą

ir

— taško R atžvilgiu sudaro 373 Nm momentą.

4.3.4. Nustatoma sferinės formos liestinė Y, lygiagreti paslinktajai atskaitos linijai.

4.3.5. Išmatuojamas II priedo 3.10 poskyryje nurodytas atstumas X tarp liestinės Y ir paslinktosios atskaitos linijos.

4.3.6. Atramos galvai veiksmingumui patikrinti 4.3.3 punkte ir 4.3.3.2 papunktyje nurodyta pradinė jėga padidinama iki 890 N, nebent sėdynė ar jos atlošas sulūžta anksčiau.

5. **Atramos galvai aukščio nustatymas**

5.1. Visos linijos, įskaitant atskaitos linijos projekciją, braižomos atitinkamos sėdynės arba sėdimosios vietos vertikalioje simetrijos plokštumoje, o tos plokštumos sankirta su sėdyne apibrėžia atramos galvai ir sėdynės atlošo kontūrą (žr. 1a paveikslą).

5.2. Ant sėdynės įprastoje padėtyje pasodinamas Direktyvos 77/649/EEB III priede aprašytas manekenas.

5.3. Tuomet 4.3.1 punkte nurodytoje plokštumoje nubrėžiama atitinkamos sėdynės manekeno atskaitos linijos projekcija.

Statmenai atskaitos linijai nubraižoma atramos galvai viršaus liestinė S.

5.4. Vykdant II priedo 3.4 poskyrio reikalavimus vertinamas aukštis yra atstumas „h“ nuo taško R iki liestinės S.

6. **Atramos galvai pločio nustatymas (žr. 1b paveikslą)**

6.1. Kontūru C apibrėžtas atramos galvai pjūvis yra plokštumoje S_1, kuri yra statmena atskaitos linijai ir yra 65 mm žemiau 5.3 poskyryje apibrėžtos liestinės S.

6.2. Vykdant II priedo 3.9 poskyrio reikalavimus vertinamas atramos galvai plotis yra atstumas „L“, išmatuotas plokštumoje S_1 tarp dviejų vertikalių išilginių plokštumų p ir p′.

6.3. Prireikus, atramos galvai plotis taip pat gali būti nustatytas atskaitos linijai statmenoje plokštumoje, esančioje 635 mm virš sėdynės taško R, matuojant išilgai atskaitos linijos.

7. **Atramos galvai kiaurymių matmens „a“ nustatymas (žr. 3 paveikslą)**

7.1. Kiekvienos kiaurymės matmuo „a“ priekinėje atramos galvai dalyje nustatomas 165 mm skersmens rutuliu.

7.2. Rutulys be jėgos priliečiamas prie atramos ties ta kiaurymės vieta, kurioje jis gali daugiausiai įlįsti į kiaurymę.

7.3. Pagal II priedo 3.7 ir 3.8 poskyrių reikalavimus vertinamas matmuo „a“ yra atstumas tarp dviejų rutulio sąlyčio su kiauryme taškų.

8. **Energijos išsisklaidymo sėdynės atloše ir atramoje galvai tikrinimo bandymai**

8.1. Tikrinami tik sėdynių galinės dalies paviršiai, kurie yra toliau apibrėžtose srityse, prie kurių, sėdynei esant sumontuotai transporto priemonėje, gali prisiliesti 165 mm skersmens rutulys.

8.1.1. 1 sritis

8.1.1.1. Atskirų sėdynių be atramų galvai atveju, tokia sritis aprėpia sėdynės atlošo galinę dalį tarp išilginių vertikalių plokštumų, esančių 100 mm atstumu iš abiejų gamintojo nustatytų šoninių sėdimųjų vietų išilginių simetrijos plokštumų šonų ir virš plokštumos, statmenos atskaitos linijai ir esančios 100 mm žemiau sėdynės atlošo viršaus.

8.1.1.2. Keliaviečių sėdynių be atramų galvai atveju, tokia sritis yra tarp išilginių vertikalių plokštumų, esančių 100 mm atstumu iš abiejų gamintojo nustatytų šoninių sėdimųjų vietų išilginių simetrijos plokštumų šonų ir virš plokštumos, statmenos atskaitos linijai ir esančios 100 mm žemiau sėdynės atlošo viršaus.

8.1.1.3. Atskirų sėdynių arba keliaviečių sėdynių su atramomis galvai atveju, tokia sritis yra tarp išilginių vertikalių plokštumų, esančių 70 mm atstumu iš abiejų sėdynės arba sėdimųjų vietų išilginės simetrijos plokštumos šonų ir virš plokštumos, statmenos atskaitos linijai ir esančios 635 mm atstumu nuo taško R. Bandymui atrama galvai nustatoma į nepalankiausią reguliavimo sistemos leidžiamą padėtį (paprastai – į aukščiausiąją).

8.1.2. 2 sritis

8.1.2.1. Atskirų sėdynių arba keliaviečių sėdynių be atramų galvai ir atskirų sėdynių arba keliaviečių sėdynių su atskiriamosiomis arba atskirosiomis atramomis galvai atveju, 2 sritis yra virš atskaitos linijai statmenos plokštumos, esančios 100 mm atstumu nuo sėdynės atlošo viršaus, išskyrus 1 srities dalis.

8.1.2.2. Atskirų sėdynių arba keliaviečių sėdynių su neatskiriamosiomis atramomis galvai atveju, 2 sritis yra virš atskaitos linijai statmenos plokštumos, esančios 440 mm atstumu nuo atitinkamos sėdynės arba sėdimosios vietos taško R, išskyrus 1 srities dalis.

8.1.3. 3 sritis

8.1.3.1. 3 sritis – tai sėdynės arba keliavietės sėdynės atlošo dalis, esanti virš horizontalių plokštumų, apibrėžtų šio priedo 3.2.4.1 papunkčio trečioje pastraipoje, išskyrus 1 ir 2 srityse esančias dalis.

9. **Lygiaverčiai bandymų metodai**

Jei taikomas ne 2, 3 bei 4 skyriuose ir 2 priedėlyje nurodytas metodas, turi būti įrodytas jo lygiavertiškumas.

NAUDOJIMO INSTRUKCIJOS

Jei sėdynės yra su reguliuojamomis atramomis galvai, gamintojai pateikia instrukcijas apie tai, kaip naudoti, reguliuoti, užfiksuoti ir, kai taikytina, nuimti atramas galvai.

2 priedėlis

Energijos išsisklaidymo tikrinimo bandymo tvarka

1. **Įranga, bandymo įrenginys, registravimo prietaisai ir tvarka**

1.1. Pasirengimas

1.1.1. Sėdynė tinkamai įtvirtinama ant bandymų stendo gamintojo pateiktomis įtvirtinimo detalėmis taip pat, kaip ji montuojama transporto priemonėje, kad smūgiuojant liktų nejudama.

1.1.2. Jei atlošas yra reguliuojamas, jis užfiksuojamas 1 priedėlio 1.1 poskyryje nurodytoje padėtyje.

1.1.3. Jei sėdynė yra su atrama galvai, ši įtvirtinama prie sėdynės taip, kaip transporto priemonėje. Jei atrama galvai yra atskiroji, ji įtvirtinama prie tos transporto priemonės konstrukcijos dalies, prie kurios turi būti įtvirtinama įprastai.

1.1.4. Jei atrama galvai yra reguliuojama, ji nustatoma į reguliavimo įtaiso leidžiamą nepalankiausią padėtį.

1.2. Bandymo įrenginys

1.2.1. Įrenginį sudaro švytuoklė, kurios ašį laiko rutuliniai guoliai, o sumažintoji masė [1] smūgio centre yra 6,8 kg. Apatinį švytuoklės galą sudaro 165 mm skersmens standus galvos formos įtaisas, kurio centras sutampa su švytuoklės smūgio centru.

1.2.2. Prie galvos formos įtaiso primontuojami du akcelerometrai ir greičio matavimo prietaisas, matuojantys parametrų vertes smūgio kryptimi.

1.3. Registravimo prietaisai

Turi būti naudojami tokie registravimo prietaisai, kad būtų matuojama tokiu tikslumu:

1.3.1. Pagreitis

tikslumas: ± 5 % tikrosios vertės;

duomenų kanalo dažnio klasė: 600 klasė pagal ISO standartą 6487 (1987 m.);

jautrumas tarp ašių: ≤ 5 % žemiausio skalės taško.

1.3.2 Greitis

tikslumas: ± 2,5 % tikrosios vertės;

jautrumas: 0,5 km/h.

1.3.3. Laiko registravimas

prietaisai turi gebėti registruoti veiksmą visą jo trukmę, o rodmenis pateikti vienos tūkstantosios sekundės tikslumu;

bandymui analizuoti naudojamuose įrašuose turi būti užregistruota smūgio pradžia galvos formos įtaiso ir bandomo objekto pirmojo sąlyčio momentu.

1.4. Bandymo tvarka

1.4.1. Sėdynės atlošo bandymai

Sėdynę primontavus kaip nurodyta šio priedėlio 1.1 poskyryje, smūgio kryptis iš galo į priekį turi būti 45° nuo vertikalės pasvirusioje išilginėje plokštumoje.

Bandymų laboratorija parenka smūgio vietas 1 priedėlio 8.1.1 punkte apibrėžtoje 1 srityje arba, prireikus – 1 priedėlio 8.1.2 punkte apibrėžtoje 2 srityje, paviršiuose, kurių kreivio spindulys yra mažesnis kaip 5 mm.

1.4.2. Atramos galvai bandymas

Atrama galvai turi būti įtvirtinta ir nustatyta kaip nurodyta šio priedėlio 1.1 poskyryje. Bandymų laboratorija parenka smūgio vietas 1 priedėlio 8.1.1 punkte apibrėžtoje 1 srityje arba, galbūt – 1 priedėlio 8.1.2 punkte apibrėžtoje 2 srityje, paviršiuose, kurių kreivio spindulys yra mažesnis kaip 5 mm.

[1] Švytuoklės sumažintosios masės „m_r“ ir bendrosios masės „m“ santykis tarp smūgio centro ir sukimo ašis esant atstumui „a“, o tarp svorio centro ir sukimosi ašies – atstumui „l“, išreiškiamas tokia formule: $m_r = m \cdot l/a$.

1.4.2.1. Bandant galinę pusę, smūgio kryptis iš galo į priekį turi būti 45° nuo vertikalės pasvirusioje išilginėje plokštumoje.

1.4.2.2. Bandant priekinę pusę, smūgio kryptis iš priekio į galą turi būti horizontalioje išilginėje plokštumoje.

1.4.2.3. Priekinė ir galinė zonos yra atitinkamai susietos horizontalia plokštuma, kuri liečia atramos galvai viršų, kaip nustatyta 1 priedėlio 5 skyriuje.

1.4.3. Galvos formos įtaisas smūgiuoja į bandomą objektą 24,1 km/h greičiu; šis greitis pasiekiamas vien tik kinetinės energijos dėka arba naudojant papildomą stūmimo įrenginį.

2. **Rezultatai**

Lėtėjimo verte imamas dviejų decelerometrų rodmenų vidurkis.

3. **Lygiavertė tvarka**

(žr. šio priedo 1 priedėlio 9 skyrių).

3 priedėlis

Sėdynių įtvirtinimo įtaisų ir jų reguliavimo, fiksavimo ir slankiojimo sistemų stiprumo bandymo metodas

1. **Atsparumo inercijos veiksniams bandymas**

1.1. Bandomosios sėdynės primontuojamos prie transporto priemonės kėbulo, kuriam yra skirtos. Transporto priemonės kėbulas gerai įtvirtinamas prie bandymų vežimėlio, kaip nurodyta toliau.

1.2. Transporto priemonės kėbulas turi būti įtvirtinamas prie bandymų vežimėlio taip, kad dėl to nesustiprėtų sėdynės įtvirtinimo įtaisai.

1.3. Sėdynės ir jų dalys nustatomos ir užfiksuojamos kaip nurodyta šio priedo 1 priedėlio 1.1 poskyryje ir vienoje iš 3.3 arba 3.4 poskyryje aprašytų padėčių.

1.4. Jei grupės sėdynės iš esmės nesiskiria šio priedo 2.2 poskyryje nurodytais aspektais, 1 priedėlio 3.1 ir 3.2 poskyriuose nurodyti bandymai gali būti atliekami su viena į pačią priekinę padėtį nustatyta sėdyne ir viena į pačią galinę padėtį nustatyta sėdyne.

1.5. Vežimėlio lėtėjimas matuojamas 60 klasės dažnio duomenų kanalais (CFC), atitinkančiais tarptautinio ISO standarto 6487 (1980 m.) nuostatas.

2. **Visos transporto priemonės susidūrimo su standžia kliūtimi bandymas**

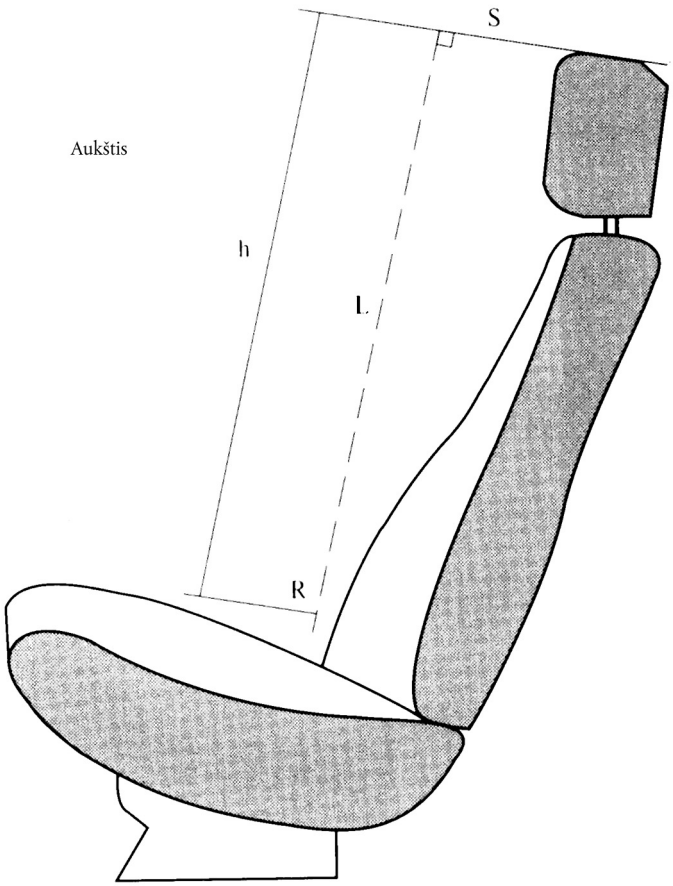
2.1. Kliūtį sudaro ne siauresnis kaip 3 m, ne žemesnis kaip 1,5 m ir ne plonesnis kaip 0,6 m gelžbetonio blokas. Priekinė jo dalis turi būti statmena galutinei įsibėgėjimo trasos daliai ir padengta 19 ± 1 mm storio faneros plokštėmis. Už gelžbetonio bloko turi būti supresuota ne mažiau kaip 90 tonų žemių. Gelžbetonio ir žemių kliūtį galima pakeisti kitomis kliūtimis su tokiu pačiu priekiniu paviršiumi, jei bandymo rezultatai yra lygiaverčiai.

2.2. Smūgio metu transporto priemonė turi riedėti laisvai. Ji turi pasiekti kliūtį atsitrenkimo sienai statmena trasa; tarp transporto priemonės priekio vertikalios vidurio linijos ir atsitrenkimo sienos vertikalios vidurio linijos leidžiamas ne didesnis kaip ± 30 cm vertikalusis nuokrypis; smūgio momentu transporto priemonė nebeturi būti vairuojama ir varoma. Greitis smūgio momentu turi būti nuo 48,3 km/h iki 53,1 km/h.

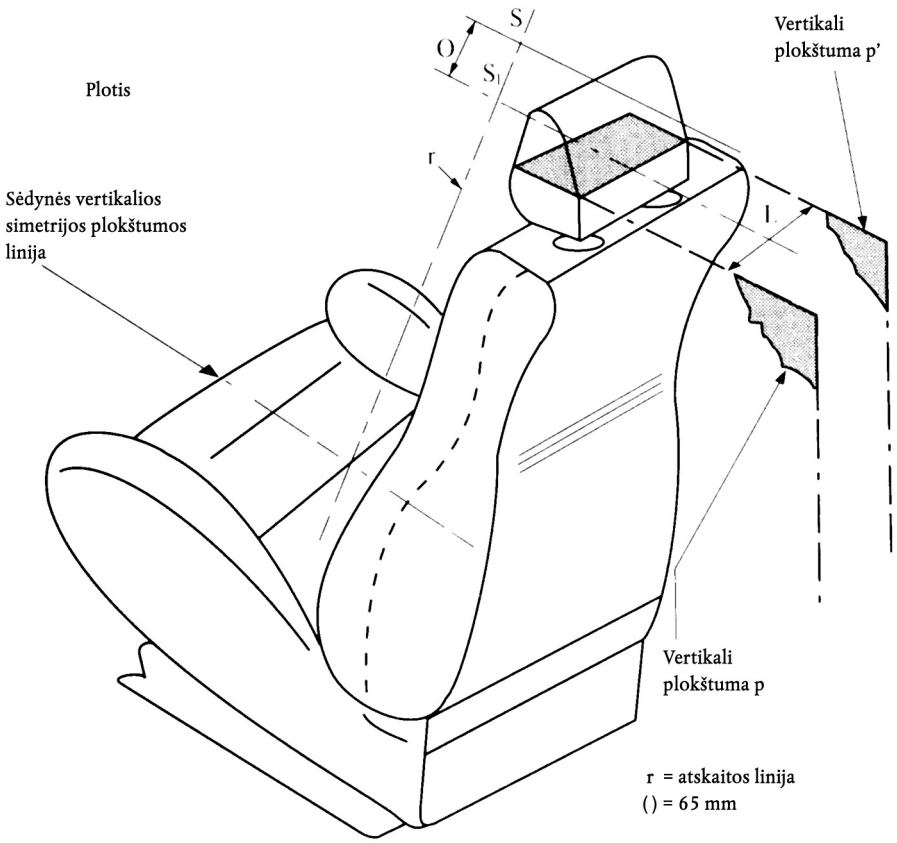
2.3. Kuro tiekimo sistema pripildoma vandens, kurio masė lygi 90 % gamintojo nurodytos pilno bako masės.

2.3.1. Visos kitos sistemos (stabdžių, aušinimo ir kt.) gali būti tuščios; tokiu atveju skysčių masė turi būti kompensuota.

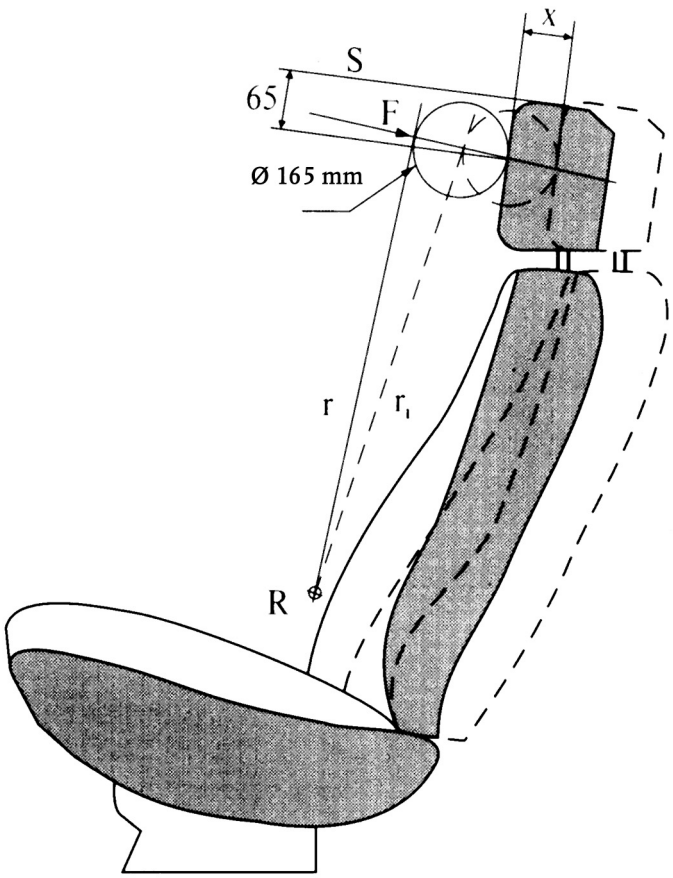
1a paveikslas

1b paveikslas

2 paveikslas

——— Pradinė padėtis

- - - - - - - - - Padėtis veikiant apkrovai

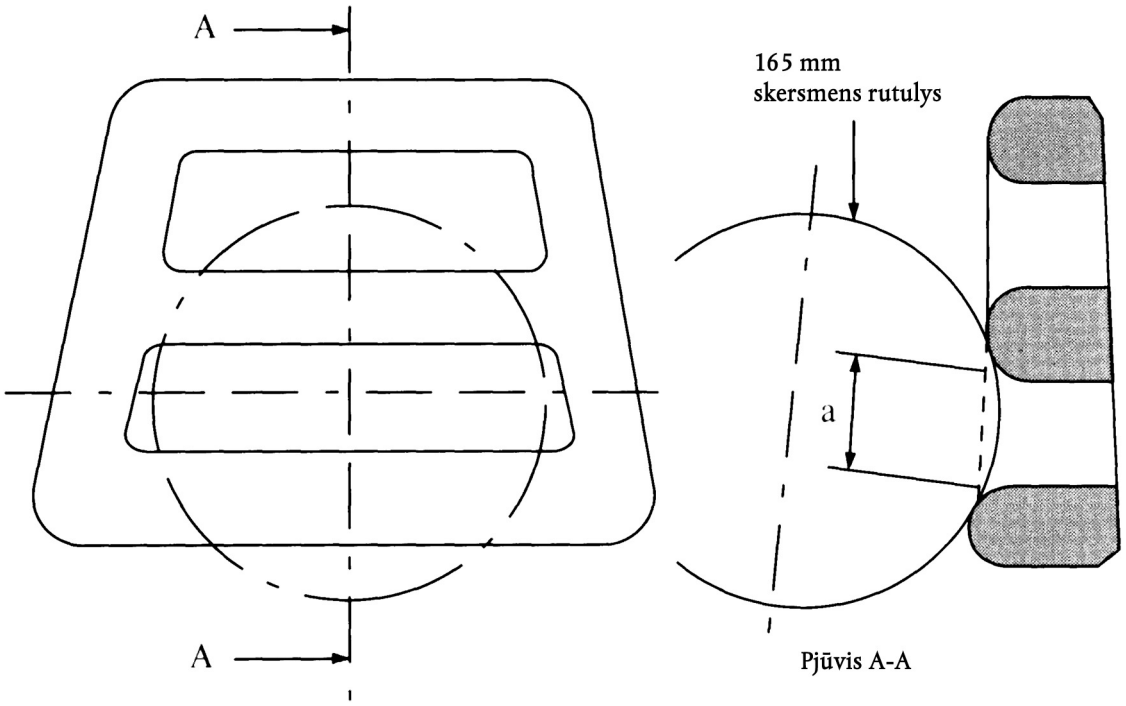
r: atskaitos linija

r_1: paslinktoji atskaitos linija

Momentas F taško R atžvilgiu = 373 Nm

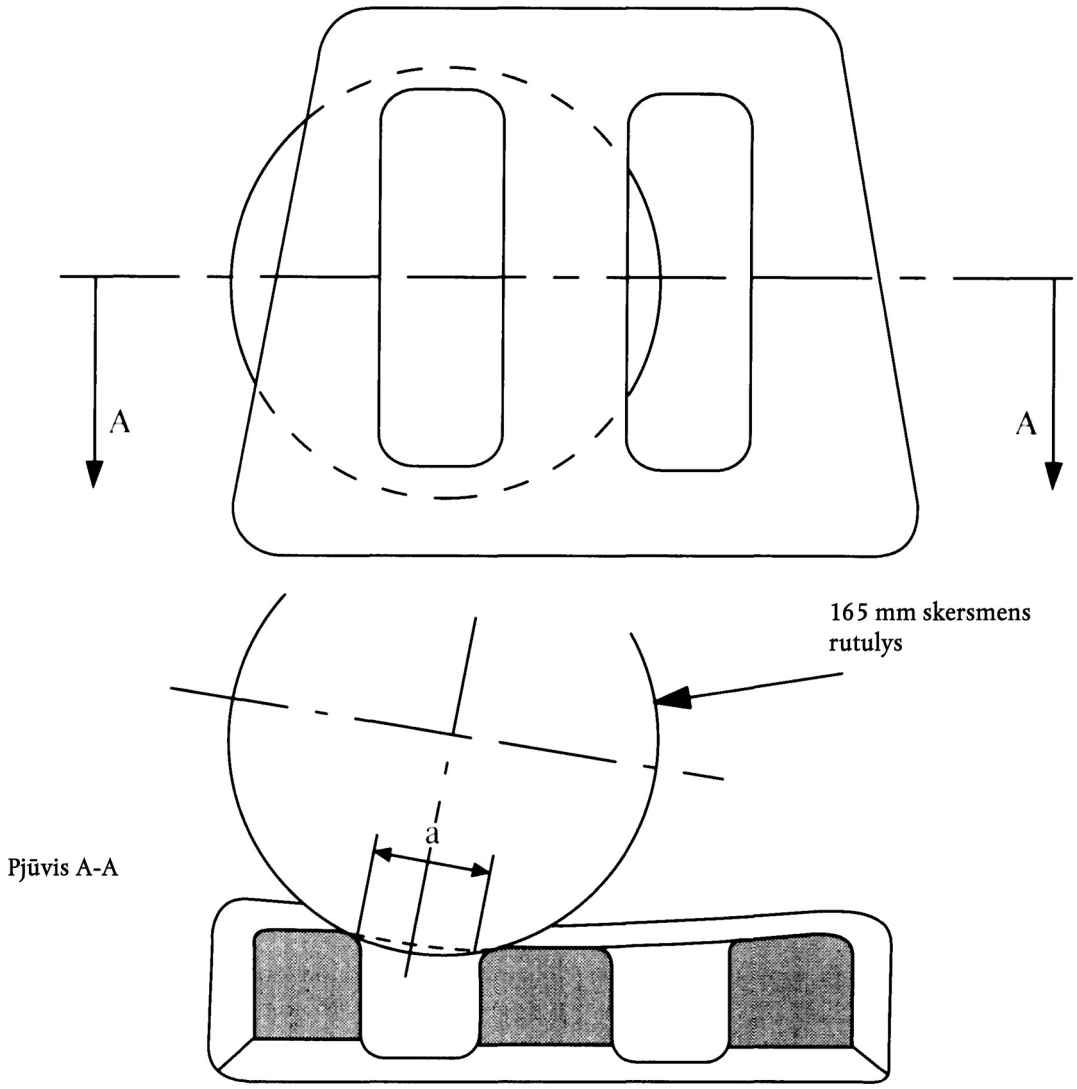
3 paveikslas

Atramos galvai kiaurymių matmens „a“ nustatymas

Horizontalių kiaurymių pavyzdys

Pastaba: Pjūvis A–A daromas toje kiaurymės srities vietoje, kurioje rutulys be apkrovos gali giliausiai įlįsti į kiaurymę.

Vertikalių kiaurymių pavyzdys

Pastaba: Pjūvis A–A daromas toje kiaurymės srities vietoje, kurioje rutulys be apkrovos gali giliausiai įlįsti į kiaurymę.“

Pridedamas toks naujas III priedas:

„*III PRIEDAS*

TAIKYMO SRITIS, APIBRĖŽIMAI IR TAM TIKRŲ M_2 IR M_3 KATEGORIJŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REIKALAVIMAI

1. **Taikymo sritis**

1.1. Šio priedo reikalavimai taikomi tokioms M_2 ir M_3 kategorijų transporto priemonių, išskyrus tas šių kategorijų transporto priemones, kurios skirtos naudoti miestuose ir stovintiems keleiviams, sėdynėms:

1.1.1. visoms keleivių sėdynėms, skirtoms montuoti atsukus į priekį;

1.1.2. transporto priemonėje įrengtiems sėdynių įtvirtinimo įtaisams, prie kurių montuojamos 1.1 poskyryje nurodytos sėdynės arba bet kokių kitų tipų sėdynės, kurios galėtų būti įtvirtinamos tais įtaisais.

1.2. M_2 kategorijos transporto priemonės gali būti patvirtintos ne pagal šio priedo, o pagal II priedo reikalavimus.

1.3. Transporto priemonės, kurių kai kurioms sėdynėms taikoma Direktyvos 76/115/EEB I priedo 5.5.4 punkte numatyta išlyga, patvirtinamos pagal šį priedą.

1.4. Šiame priede aprašyti bandymai gali būti atliekami ir su kitomis transporto priemonės dalimis (įskaitant į galą atsuktas sėdynes), kaip nurodyta Direktyvos 77/541/EEB I priedo 3.1.10 punkte ir Direktyvos 76/115/EEB I priedo 4.3.7 punkte.

2. **Apibrėžimai**

Šiame priede:

2.1. „Sėdynės patvirtinimas“ – tai sėdynės tipo kaip sudėtinės dalies patvirtinimas pagal į priekį atsuktų sėdynių keleivių apsaugą, atsižvelgiant į jų stiprumą ir atlošų konstrukciją.

2.2. „Transporto priemonės patvirtinimas“ – tai transporto priemonės tipo patvirtinimas atsižvelgiant į transporto priemonės konstrukcijos, prie kurios įtvirtinamos sėdynės, stiprumą ir į sėdynių montuotę.

2.3. „Sėdynės tipas“ – tai sėdynės, kurios iš esmės nesiskiria tokiais aspektais, galinčiais turėti įtakos jų stiprumui ir pavojingumui:

2.3.1. apkrovą laikančių dalių konstrukcija, forma, matmenimis ir medžiagomis;

2.3.2. sėdynės atlošo valdymo ir fiksavimo sistemos tipu ir matmenimis;

2.3.3. įtvirtinimo įtaisų ir atramų (pvz., kojų) matmenimis, konstrukcija ir medžiagomis.

2.4. „Transporto priemonių tipas“ – tai transporto priemonės, kurios iš esmės nesiskiria tokiais aspektais:

— su šia direktyva susijusiais konstrukcijos elementais,

— jose įmontuotų sėdynių, turinčių EB sudėtinės dalies tipo patvirtinimą, tipu ar tipais.

2.5. „Sėdynė“ – tai konstrukcija, kuri gali būti įtvirtinta prie transporto priemonės konstrukcijos, kartu su jos apdaila ir įtvirtinimo elementais, skirta naudoti transporto priemonėje vienam suaugusiam asmeniui sėdėti.

2.6. „Atskira sėdynė“ – tai sėdynė, suprojektuota ir sukonstruota vienam keleiviui sėdėti.

2.7. „Dviguba sėdynė“ – tai sėdynė, suprojektuota ir sukonstruota dviem keleiviams vienas šalia kito sėdėti; dvi greta viena kitos esančios tarpusavyje nesusijusios sėdynės laikomos dviem atskiromis sėdynėmis.

2.8. „Sėdynių eilė“ – tai sėdynė, suprojektuota ir sukonstruota trim ar daugiau keleivių vienas šalia kito sėdėti; keletas greta viena kitos esančių atskirų arba dvigubų sėdynių nelaikomos sėdynių eile.

2.9. „Sėdynės pagalvėlė“ – tai beveik horizontali sėdynės dalis, skirta sėdinčiam keleiviui laikyti.

2.10. „Sėdynės atlošas“ – tai beveik vertikali sėdynės dalis, skirta sėdinčio keleivio nugarai, pečiams ir galbūt galvai atremti.

2.11. „Reguliavimo sistema“ – tai įtaisas, kuriuo sėdynę ar jos dalis galima nustatyti į joje sėdinčiam asmeniui tinkamą padėtį.

2.12. „Slankiojimo sistema“ – tai įtaisas, kuriuo gali būti pakeistas sėdynės ar vienos iš jos dalių nustatymo kampas arba jos paslinktos skersai arba išilgai be fiksuotų tarpinių padėčių, kad galima būtų lengviau patekti keleiviams.

2.13. „Fiksavimo sistema“ – tai įtaisas, užtikrinantis, kad sėdynė ir jos dalys išliktų naudojimo padėtyje.

2.14. „Įtvirtinimo įtaisas“ – tai transporto priemonės grindų ar kėbulo dalis, prie kurios gali būti įtvirtinama sėdynė.

2.15. „Tvirtinimo elementai“ – tai varžtai ar kiti elementai, naudojamos sėdynei prie transporto priemonės įtvirtinti.

2.16. „Vežimėlis“ – tai bandymo įrenginys, pagamintas ir naudojamas susidūrimo priekiais avarijoms keliuose dinaminiu būdu imituoti.

2.17. „Pagalbinė sėdynė“ – tai manekenui skirta sėdynė, sumontuota ant vežimėlio už bandomosios sėdynės. Ši sėdynė turi būti tokia, kokia yra transporto priemonėje už bandomosios sėdynės.

2.18. „Atskaitos plokštuma“ – tai per manekeno kulnų sąlyčio taškus einanti plokštuma, naudojama taškui H ir tikrajam sėdimosios padėties transporto priemonėse liemens kampui nustatyti.

2.19. „Atskaitos aukštis“ – tai sėdynės viršaus aukštis virš atskaitos plokštumos.

2.20. „Manekenas“ – tai „Hybrid II“ arba „Hybrid III“ ([1]) specifikacijas atitinkantis manekenas.

2.21. „Atskaitos zona“ – erdvė tarp dviejų vertikalių išilginių plokštumų, esančių 400 mm atstumu viena nuo kitos, simetriškai taško H atžvilgiu, apibrėžta sukant Direktyvos 74/60/EEB II priede aprašytą įtaisą iš vertikalios padėties į horizontalią. Įtaisas pastatomas tame priede aprašytoje padėtyje ir nustatomas didžiausiu 840 mm ilgiu.

2.22. „Trijose vietose įtvirtinamais diržais“ šioje direktyvoje laikomi ir daugiau kaip trijose vietose įtvirtinami diržai.

2.23. „Sėdynių žingsnis“ – tai horizontalus atstumas tarp dviejų iš eilės sėdynių, išmatuotas 620 mm aukštyje virš grindų nuo užpakalyje esančios sėdynės atlošo priekio iki priekyje esančios sėdynės atlošo galo.

3. **Sėdynių reikalavimai**

3.1. Kiekvieno tipo sėdynės išbandomos pagal 1 priedėlio (dinaminio bandymo) arba, gamintojo reikalavimu, pagal 5 ir 6 priedėlių (statinio bandymo) reikalavimus.

3.2. Bandymai, kuriuos išlaikė sėdynė, turi būti įrašyti į Patvirtinimo liudijimo papildymą (1 priedo 4 priedėlis).

3.3. Visose įrengtose reguliavimo ir slankiojimo sistemose turi būti automatiškai veikianti fiksavimo sistema.

3.4. Reguliavimo ir fiksavimo sistemos po bandymo neprivalo būti visiškai tinkamos naudoti.

3.5. Atramos galvai turi būti sumontuotos visų M_2 kategorijos transporto priemonių, kurių didžiausia masė neviršija 3 500 kg, visose šoninėse priekinėse sėdynėse; tokių transporto priemonių atramos galvai turi atitikti Direktyvos 78/932/EEB priedo reikalavimus.

4. **Transporto priemonių tipo sėdynių įtvirtinimo įtaisų reikalavimai**

4.1. Transporto priemonės sėdynių įtvirtinimo įtaisai turi gebėti išlaikyti:

4.1.1. 2 priedėlyje aprašytą bandymą;

4.1.2. arba, jei sėdynė sumontuota ant bandomos transporto priemonės konstrukcijos dalies – 1 priedėlyje nurodytą bandymą. Sėdynė neprivalo būti patvirtinta, jei ji atitinka pirmiau minėto priedėlio 3.2.1 punkto reikalavimus.

4.2. Jei nustatyta jėga išlaikoma nustatytą laikotarpį, leistina įtvirtinimo įtaiso ar srities apie jį liekamoji deformacija, įskaitant sulūžimą.

4.3. Jei transporto priemonėje yra daugiau kaip vienos rūšies įtvirtinimo įtaisų, transporto priemonės patvirtinimui gauti turi būti išbandyti visi jų variantai.

4.4. Vieną bandymą galima naudoti iškart ir sėdynei, ir transporto priemonei patvirtinti.

([1]) „Hybrid II“ ir „Hybrid III“ modelių techninės specifikacijos, atitinkančios Jungtinių Amerikos Valstijų penkiasdešimtosios procentilės vyro pagrindinius matmenis, ir šio bandymo nustatymų specifikacijos yra Jungtinių Tautų Generaliniame Sekretoriate ir pagal prašymą jas galima gauti Europos ekonomikos komisijos sekretoriate, *Palais des Nations*, Ženeva, Šveicarija.

4.5. M_1 kategorijos transporto priemonių sėdynių įtvirtinimo įtaisai laikomi atitinkančiais 4.1 ir 4.2 poskyrių reikalavimus, jei atitinkamų sėdimųjų vietų saugos diržų įtvirtinimo įtaisai yra įmontuoti tiesiai į įrengtinas sėdynes ir atitinka Direktyvos 76/115/EEB reikalavimus, jei reikia, taikant jos I priedo 5.5.4 punkte nurodytą leidžiančią nukrypti nuostatą.

5. **Transporto priemonių tipo sėdynių įrengimo reikalavimai**

5.1. Visos į priekį atsuktos sėdynės turi būti patvirtintos pagal šio priedo 3 skyriaus reikalavimus ir atitikti tokius reikalavimus:

5.1.1. sėdynės atskaitos aukštis turi būti ne mažesnis kaip 1 m;

5.1.2. iškart už jos esančios sėdynės taškas H turi būti mažiau kaip 72 mm aukščiau už vertinamosios sėdynės tašką H arba, jei už jos esanti sėdynė yra daugiau kaip 72 mm aukščiau, sėdynė turi būti išbandyta ir patvirtinta, kad ją galima įrengti tokioje padėtyje.

5.2. įtvirtinant pagal 1 priedėlį taikomi 1 ir 2 bandymai, išskyrus tokius atvejus:

5.2.1. 1 bandymas netaikomas, kai į sėdynės galą negali atsitrenkti neprisisegęs saugos diržo keleivis (t. y. iškart už bandomosios sėdynės nėra į priekį atsuktos sėdynės.)

5.2.2. 2 bandymas netaikomas:

5.2.2.1. jei į sėdynės galą negali atsitrenkti prisisegęs saugos diržo keleivis;

5.2.2.2. jei už bandomosios esančioje sėdynėje yra trijose vietose įtvirtinamas diržas su įtvirtinimo įtaisais, kurie visiškai atitinka Direktyvą 76/115/EEB (be leidžiančių nukrypti nuostatų);

5.2.2.3. jei sėdynė atitinka šio priedo 6 priedėlio reikalavimus.

5.3. įtvirtinant pagal 5 ir 6 priedėlius taikomi visi bandymai, išskyrus tokius atvejus:

5.3.1. 5 priedėlio bandymas netaikomas, kai į sėdynės galą negali atsitrenkti neprisisegęs saugos diržo keleivis (t. y. iškart už bandomosios sėdynės nėra į priekį atsuktos sėdynės.

5.3.2. 6 priedėlio bandymas netaikomas:

5.3.2.1. jei į sėdynės galą negali atsitrenkti prisisegęs saugos diržo keleivis;

5.3.2.2. jei už bandomosios esančioje sėdynėje yra trijose vietose įtvirtinamas diržas su įtvirtinimo įtaisais, kurie visiškai atitinka Direktyvos 76/115/EEB (be išlygų) reikalavimus.

1 priedėlis

Sėdynių bandymo pagal 3 skyrių ir (arba) įtvirtinimo įtaisų bandymo pagal 4.1.2 punktą tvarka

1. **Reikalavimai**

1.1. Bandymai skirti nustatyti:

1.1.1. Ar keleivis (-iai) yra tinkamai išlaikomas (-i) priešais jį (juos) esančios (-ių) sėdynės (-ių) ir (arba) naudojamo saugos diržo.

1.1.1.1. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei bet kuri manekeno liemens dalis ir galva nepasislenka į priekį toliau skersinės vertikalios plokštumos, esančios 1,6 m atstumu nuo pagalbinės sėdynės taško R.

1.1.2. Ar keleivis (-iai) nėra rimtai sužalojamas (-i).

1.1.2.1. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei parametrai atitinka tokius manekeno su prietaisais biomechaninius priimtinumo kriterijus, nustatomus pagal 4 priedėlį:

1.1.2.1.1. galvos priimtinumo kriterijus (HAC) yra mažesnis kaip 500;

1.1.2.1.2. krūtinės ląstos priimtinumo kriterijus (ThAC) yra mažesnis kaip 30 g, išskyrus trumpesnius kaip 3 ms bendros trukmės laikotarpius ($g = 9{,}81\ m/s^2$);

1.1.2.1.3. šlaunies priimtinumo kriterijus (FAC) yra mažesnis kaip 10 kN, o 8 kN vertė neviršijama ilgesnius kaip 20 ms bendros trukmės laikotarpius.

1.1.3. Ar sėdynė ir sėdynės montavimo elementai yra pakankamai stiprūs. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei:

1.1.3.1. bandymo metu nė viena sėdynės, montavimo elementų ar priedų dalis visiškai neatsiskiria;

1.1.3.2. visą bandymo laiką sėdynė išlieka gerai įtvirtinta, net jei vienas ar daugiau įtvirtinimo įtaisų yra iš dalies atsikabinę, o visos fiksavimo sistemos išlieka užrakintos;

1.1.3.3. po bandymo nė viena sėdynės konstrukcijos ar priedų dalis nėra įtrūkusi, neturi galinčių sužeisti aštrių ar smailių briaunų ar kampų.

1.2. Visi įtvirtinimo elementai, sudarantys sėdynės atlošo ar jo priedų dalį, turi būti tokie, kad smūgio metu negalėtų sužeisti keleivio. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei bet kurios dalies, prie kurios gali prisiliesti 165 mm skersmens rutulys, kreivio spindulys yra ne mažesnis kaip 5 mm.

1.2.1. Jei kuri nors pirmiau minėtų įtvirtinimo elementų ar priedų dalis, esanti ant standaus pagrindo, yra pagaminta iš medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, 3.3 poskyryje nurodyti reikalavimai taikomi tik standžiam pagrindui.

1.2.2. Sėdynės atlošo dalims, pvz., sėdynės reguliavimo įtaisams ir priedams, 3.3 poskyrio reikalavimai netaikomi, jei ramybės padėtyje jie yra žemiau horizontalios plokštumos, esančios 400 mm virš atskaitos plokštumos, net jei keleivis gali su jomis susiliesti.

2. **Bandomosios sėdynės paruošimas**

2.1. Bandomoji sėdynė turi būti sumontuota:

2.1.1. ant bandymų platformos, imituojančios transporto priemonės kėbulą; arba

2.1.2. ant standžios bandymų platformos.

2.2. Bandomoji sėdynė turi būti su visu apmušalu ir priedais. Jei sėdynė yra su staliuku, jis turi būti neatlenktas.

2.3. Bandomoji sėdynė turi būti su visu apmušalu ir priedais. Jei prie sėdynės yra įtvirtintas staliukas, jis neatlenkiamas.

2.4. Jei sėdynė yra reguliuojama skersine kryptimi, ji turi būti nustatyta į labiausiai ištrauktą padėtį.

2.5. Jei sėdynės atlošas reguliuojamas, jis turi būti nustatytas taip, kad H taškui nustatyti naudojamo manekeno liemens polinkis ir tikrasis liemens polinkio kampas variklinių transporto priemonių sėdimosiose vietose būtų kuo artimesnis gamintojo rekomenduojamiems įprastam naudojimui, o nesant konkrečių rekomendacijų – kuo artimesnis 25° polinkiui nuo vertikalės atgal.

2.6. Jei sėdynė turi reguliuojamo aukščio atramą galvai, ji turi būti žemiausioje padėtyje.

2.7. Pagalbinėje sėdynėje ir bandomojoje sėdynėje turi būti sumontuoti patvirtinto tipo saugos diržai, atitinkantys Direktyvą 77/541/EEB ir įtvirtinti prie įtvirtinimo įtaisų, sumontuotų pagal Direktyvą 76/115/EEB.

3. **Dinaminiai bandymai**

3.0. 1 bandymas

3.1. Bandymų platforma montuojama ant vežimėlio.

3.2. Pagalbinė sėdynė

Pagalbinė sėdynė gali būti tokio paties tipo kaip ir bandomoji sėdynė ir turi būti sumontuota lygiagrečiai ir tiesiai už bandomosios sėdynės, o abi sėdynės turi būti tokiame pačiame aukštyje, vienodai nustatytos ir žingsnis tarp jų – 750 mm.

3.2.1. Jei naudojama kitokio tipo pagalbinė sėdynė, tai turi būti nurodyta tipo patvirtinimo liudijimo papildyme (I priedo 4 priedėlis).

3.3. Manekenas

Po manekeną pasodinama už kiekvienos sėdynės bandomosios sėdimos vietos; manekenas pasodinamas taip:

3.3.1 Neprisisegęs saugos diržo manekenas pasodinamas ant pagalbinės sėdynės taip, kad jo simetrijos plokštuma sutaptų su atitinkamos sėdimosios vietos simetrijos plokštuma.

3.3.2. Manekeno rankos padedamos ant šlaunų, o alkūnės turi liesti sėdynės atlošą; kojos pailginamos kiek tik galima ir, jei įmanoma, turi būti lygiagrečios; kulnai turi liesti grindis.

3.3.3. Visi reikiami manekenai pasodinami ant sėdynių taip:

3.3.3.1. manekenas pasodinamas ant sėdynės kuo arčiau norimos padėties;

3.3.3.2. manekeno liemens priekyje, kuo žemiau uždedama 76 mm × 76 mm dydžio standi lygi plokštelė;

3.3.3.3. plokštelė horizontaliai prispaudžiama prie manekeno liemens veikiant ją 25–35 daN apkrova:

3.3.3.3.1. liemuo už pečių palenkiamas į vertikalią padėtį, tuomet vėl atlošiamas prie atlošo. Ši operacija atliekama du kartus;

3.3.3.3.2. nejudinant liemens, galva nustatoma į tokią padėtį, kad galvoje esančius matavimo prietaisus laikanti platforma būtų horizontali, o vidurinė sagitalinė galvos projekcija būtų lygiagreti atitinkamai transporto priemonės projekcijai;

3.3.3.4. plokštelė atsargiai nuimama;

3.3.3.5. manekenas paslenkamas ant sėdynės į priekį ir pakartojama pirmiau aprašyta pasodinimo procedūra;

3.3.3.6. jei reikia, pakoreguojama apatinių galūnių padėtis;

3.3.3.7. įmontuoti matavimo prietaisai neturi niekaip veikti manekeno judėjimo smūgio metu;

3.3.3.8. matavimo prietaisų sistemos temperatūra turi būti stabilizuota prieš bandymą ir kiek įmanoma išlaikyta 19–26 °C.

3.4. Smūgio imitavimas

3.4.1. Vežimėlio smūgio greitis turi būti 30–32 km/h.

3.4.2. Vežimėlio lėtėjimas smūgio bandymo metu turi atitikti 1 paveiksle pavaizduotas specifikacijas. Išskyrus tarpsnius, kurių bendra trukmė mažesnė už 3 ms, vežimėlio lėtėjimo trukmės vertės turi išlikti tarp 1 paveiksle pavaizduotų ribinių kreivių.

3.4.3. Be to, vidutinis lėtėjimas turi būti nuo 6,5 g iki 8,5 g.

3.5. 2 bandymas

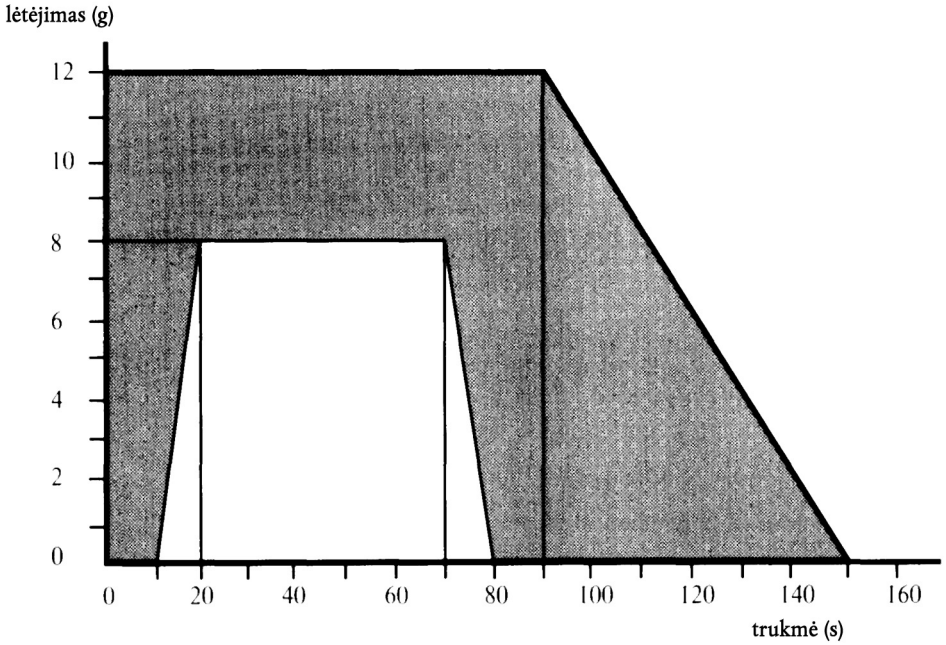
3.5.1. 1 bandymas pakartojamas manekeną pasodinus į pagalbinę sėdynę; manekenas prisegamas saugos diržu, įtvirtintu ir nustatytu pagal gamintojo instrukcijas. Saugos diržų įtvirtinimo vietų, naudotų atliekant 2 bandymą, skaičius nurodomas sėdynės tipo patvirtinimo liudijimo priede (I priedo 4 priedėlis).

3.5.2. Pagalbinė sėdynė turi būti tokio pat tipo kaip ir bandomoji arba skirtingo tipo – tai nurodoma sėdynės tipo patvirtinimo liudijimo priede (I priedo 4 priedėlis).

3.5.3. 2 bandymą galima atlikti ne tik su sėdyne, bet ir su kitomis transporto priemonės dalimis, kaip nurodyta Direktyvos 77/541/EEB 3.1.10 punkte ir Direktyvos 76/115/EEB 4.3.7 punkte.

3.5.4. Jei 2 bandymas atliekamas manekeną prisegus trijose vietose įtvirtinamu saugos diržu ir sužeidimo kriterijai neviršijami, pagalbinė sėdynė laikoma atitinkanti reikalavimus, susijusius su statinio bandymo apkrovomis ir viršutinio įtvirtinimo įtaiso judėjimu per Direktyvoje 76/115/EEB nurodytą šios įrangos bandymą.

1 paveikslas

2 priedėlis

Transporto priemonės įtvirtinimo įtaisų bandymo pagal 4.1.1 punktą tvarka

1. **Bandymų įranga**

1.1. Standi konstrukcija, pakankamai panaši į transporto priemonėje ketinamą įrengti sėdynę, įtvirtinama gamintojo pateiktais įtvirtinimo elementais (varžtais, medvaržčiais ir kt.).

1.2. Jei tuo pačiu įtvirtinimo įtaisu galima įtvirtinti keleto tipų sėdynes, kurios skiriasi atstumu tarp jų sėdynių priekinių ir užpakalinių galų, bandymas atliekamas su trumpiausiomis kojų atramomis. Kojų atramos turi būti aprašytos tipo patvirtinimo liudijime.

2. **Bandymo tvarka**

2.1. Jėga F turi veikti:

2.1.1. 750 mm virš atskaitos plokštumos ir vertikalioje linijoje, kurioje yra paviršiaus, kurį apriboja daugiakampis, kurio viršūnės yra skirtingos įtvirtinimo vietos arba, jei taikytina, kraštiniai sėdynės įtvirtinimo įtaisai, ir 1.1 poskyryje apibrėžta standi konstrukcija, geometrinis centras;

2.1.2. horizontalia kryptimi link transporto priemonės priekio;

2.1.3. kuo trumpesniu uždelsimu ir ne trumpiau kaip 0,2 s.

2.2. Jėga F nustatoma:

2.2.1. pagal tokią formulę: $F = (5000 \pm 50) \times i$,

čia: F išreikšta niutonais, o i reiškia sėdynės, kurios bandomi įtvirtinimo įtaisai yra įtvirtinami, sėdimų vietų skaičius; arba, gamintojo reikalavimu;

2.2.2. pagal atstojamąsias apkrovas, išmatuotas atliekant 1 priedėlyje aprašytą dinaminį bandymą.

3 priedėlis

Matavimai, kuriuos reikia atlikti

1. Visi būtini matavimai atliekami naudojant matavimo sistemas, atitinkančias Tarptautinio standarto ISO 6487 „Smūgio bandymų matavimo metodika. Prietaisai“, paskelbto 1987 m., specifikacijas.

2. **Dinaminis bandymas**

2.1. Ant vežimėlio atliekami bandymai

Pagal išmatuotą vežimėlio standaus rėmo pagreitį, taikant CFC 60 klasės matavimo sistemas, išmatuojamos vežimėlio lėtėjimo charakteristikos.

2.2. Su manekenais atliekami bandymai

Matavimo prietaisų rodmenys registruojami nepriklausomais duomenų kanalais, kurių CFC yra tokie:

2.2.1. Matavimai manekeno galvoje

Taikant CFC 600 išmatuojamas atstojamasis erdvinis pagreitis svorio centro atžvilgiu (γ_r) ([1]).

2.2.2. Matavimai manekeno krūtinės ląstoje

Taikant CFC 180 išmatuojamas atstojamasis pagreitis svorio centre.

2.2.3. Matavimai manekeno šlaunyje

Taikant CFC 600 išmatuojama ašinė suspaudimo jėga.

([1]) Išreikštas g (= 9,81 m/s2) daugikliu, kurio skaliarinė vertė apskaičiuojama pagal tokią formulę:
$\gamma_r^2 = \gamma_l^2 + \gamma_v^2 + \gamma_t^2$,
čia: γ_1 = momentinio išilginio pagreičio vertė;
γ_v = momentinio vertikalaus pagreičio vertė;
γ_t = momentinio skersinio pagreičio vertė.

4 priedėlis

Priimtinumo kriterijų nustatymas

1. **Galvos priimtinumo kriterijus (HAC)**

1.1. Šis priimtinumo kriterijus (HAC) skaičiuojamas remiantis atstojamuoju erdviniu pagreičiu, išmatuotu pagal 3 priedėlio 2.2.1 punktą, taikant tokią lygtį:

$$HAC = (t_2 - t_1)\left[\frac{1}{t_2 - t_1}\int_{t_2}^{t_1} \gamma_r dt\right]^{2,5},$$

čia t_1 ir t_2 yra bet kokios laiko vertės bandymo metu, HAC yra didžiausia vertė intervale nuo t_1 iki t_2. Vertės t_1 ir t_2 išreiškiamos sekundėmis.

2. **Krūtinės ląstos priimtinumo kriterijus (ThAC)**

2.1. Šis kriterijus nustatomas pagal atstojamojo pagreičio, išmatuoto pagal 3 priedėlio 2.2.2 punktą, absoliučią vertę, išreikštą g, ir greitėjimo laikotarpį, išreikštą ms.

3. **Šlaunies priimtinumo kriterijus (FAC)**

Šis kriterijus nustatomas pagal suspaudimo jėgą, išreikštą kN, perduodamą išilgai kiekvienos manekeno šlaunies ašies, išmatuotą pagal 3 priedėlio 2.2.3 punktą, ir spaudimo apkrovos trukmę, išreikštą ms.

5 priedėlis

Statinio bandymo reikalavimai ir tvarka

1. **Reikalavimai**

1.1. Bandant sėdynes pagal šį priedėlį reikalaujama nustatyti:

1.1.1. Ar sėdynėje sėdintys keleiviai yra tinkamai išlaikomi priešais juos esančių sėdynių.

1.1.2. Ar sėdynėje sėdintys keleiviai nėra rimtai sužalojami.

1.1.3. Ar sėdynė ir jos įtvirtinimo elementai yra pakankamai stiprūs.

1.2. 1.1.1 punkto reikalavimai laikomi įvykdytais, jei didžiausias kiekvienos 2.2.1 punkte nurodytos jėgos pridėjimo vidurinio taško poslinkis horizontalioje plokštumoje ir atitinkamos sėdimosios vietos išilginėje simetrijos plokštumoje neviršija 400 mm.

1.3. 1.1.2 punkto reikalavimai laikomi įvykdytais, jei įvykdomi tokie reikalavimai:

1.3.1. Didžiausias kiekvienos 2.2.1 punkte nurodytos jėgos pridėjimo vidurinio taško poslinkis, išmatuotas kaip nurodyta 1.2 poskyryje, yra ne mažesnis kaip 100 mm.

1.3.2. Didžiausias kiekvienos 2.2.2 punkte nurodytos jėgos pridėjimo vidurinio taško poslinkis, išmatuotas kaip nurodyta 1.2 poskyryje, yra ne mažesnis kaip 50 mm.

1.3.3. Visi įtvirtinimo elementai, sudarantys sėdynės atlošo ar jo priedų dalį, turi būti tokie, kad smūgio metu negalėtų sužeisti keleivio. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jei bet kurios dalies, prie kurios gali prisiliesti 165 mm skersmens rutulys, kreivio spindulys yra ne mažesnis kaip 5 mm.

1.3.4. Jei kuri nors pirmiau minėtų įtvirtinimo elementų ar priedų dalis, esanti ant standaus pagrindo, yra pagaminta iš medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 50, 1.3.3 punkte nurodyti reikalavimai taikomi tik standžiam pagrindui.

1.3.5. Sėdynės atlošo dalims, pvz., sėdynės reguliavimo įtaisams ir priedams, 1.3.3 punkto reikalavimai netaikomi, jei ramybės padėtyje jie yra žemiau horizontalios plokštumos, esančios 400 mm virš atskaitos plokštumos, net jei keleivis gali su jomis susiliesti.

1.4. 1.1.3 punkto reikalavimai laikomi įvykdytais, jei:

1.4.1. bandymo metu nė viena sėdynės, montavimo elementų ar priedų dalis visiškai neatsiskiria;

1.4.2. visą bandymo laiką sėdynė išlieka gerai įtvirtinta, net jei vienas ar daugiau įtvirtinimo įtaisų yra iš dalies atsikabinę, o visos fiksavimo sistemos išlieka užrakintos;

1.4.3. po bandymo nė viena sėdynės konstrukcijos ar priedų dalis nėra įtrūkusi, neturi galinčių sužeisti aštrių ar smailių briaunų ar kampų.

2. **Statiniai bandymai**

2.1. *Bandymų įranga*

2.1.1. Ją sudaro įtaisai cilindro formos paviršiumi, kurio kreivio spindulys yra 82 (± 3 mm), o plotis:

2.1.1.1. viršutinio įtaiso: ne mažesnis kaip bandomosios sėdynės kiekvienos sėdimosios vietos atlošo plotis;

2.1.1.2. apatinio įtaiso: 320 (– 0 + 10 mm), kaip pavaizduota šio priedėlio 1 paveiksle.

2.1.2. Į sėdynės dalis besiremiantis įtaisas turi būti pagamintas iš medžiagos, kurios kietumas pagal Šorą, išmatuotas taikant A skalę, yra mažesnis kaip 80.

2.1.3. Kiekviename cilindriniame įtaise turi būti įmontuotas bent vienas jėgos jutiklis, gebantis išmatuoti jėgas, veikiančias 2.2.1.1 papunktyje apibrėžta kryptimi.

2.2. *Bandymo tvarka*

2.2.1. Bandymų jėga

$$\frac{1\,000}{H_1} \pm 50 \text{ N}$$

2.1 poskyryje nurodytu įtaisu veikiama galinė sėdynės dalis, atitinkanti kiekvieną sėdynės sėdimąją vietą.

2.2.1.1. Jėgos veikimo vektorius turi būti atitinkamos sėdimosios padėties vertikalioje simetrijos plokštumoje; ji turi būti horizontali ir veikti nuo sėdynės galo link priekio.

2.2.1.2. Jėgos vektorius turi būti aukštyje H_1, kuris yra nuo 0,70 m iki 0,80 m virš atskaitos plokštumos. Tikslų aukštį nustato gamintojas.

2.2.2. Tuo pat metu, bandymų jėga

$$\frac{2\,000}{H_2} \pm 100 \text{ N}$$

2.1 poskyryje nurodytu įtaisu veikiama galinė sėdynės dalis, atitinkanti kiekvieną sėdynės sėdimąją vietą; jėgos veikimo vektorius turi būti toje pačioje vertikalioje plokštumoje, aukštyje H_2, kuris yra nuo 0,45 m iki 0,55 m virš atskaitos plokštumos. Tikslų aukštį nustato gamintojas.

2.2.3. Veikiant 2.2.1 ir 2.2.2 punktuose nurodytoms jėgoms bandymų įtaisai kiek įmanoma turi būti išlaikomi priglausti prie sėdynės galo. Jie turi galėti sukiotis horizontalioje plokštumoje.

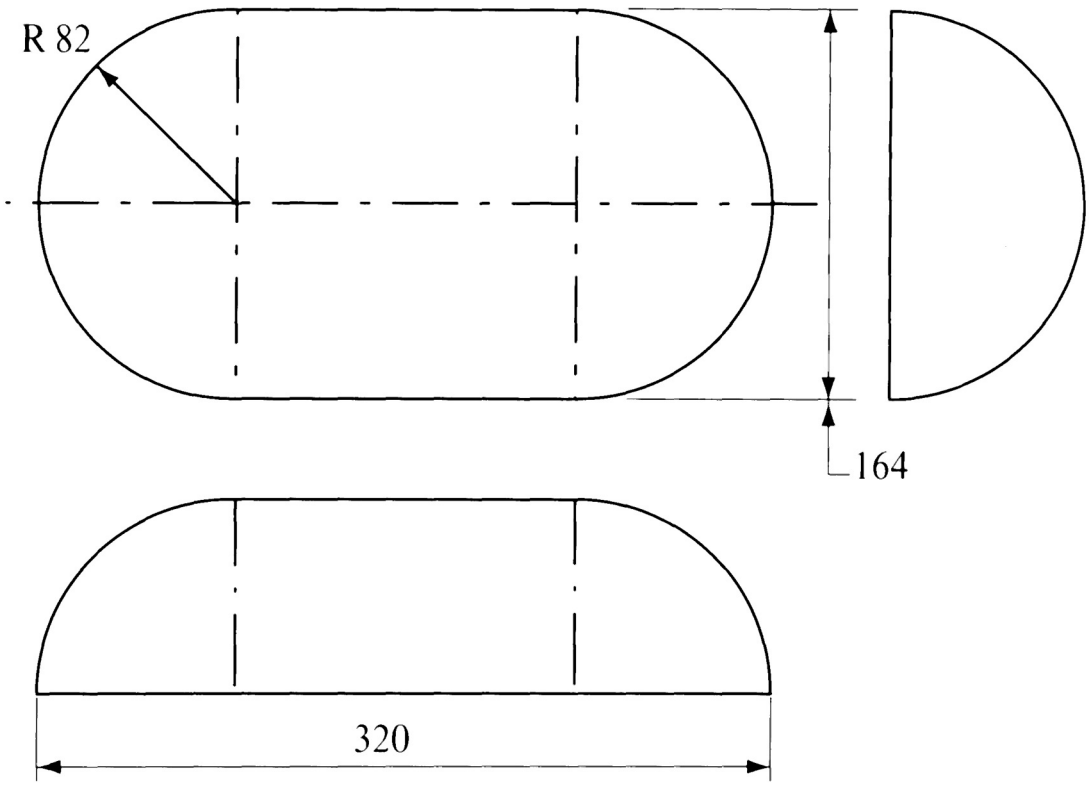
2.2.4. Kai sėdynėje yra daugiau kaip viena sėdimoji padėtis, vienu metu veikiama kiekvieną sėdimąją vietą atitinkančiomis jėgomis ir naudojama tiek viršutinių bei apatinių įtaisų, kiek yra sėdimųjų vietų.

2.2.5. Kiekvieno įtaiso pradinė padėtis ties sėdimąja vieta nustatoma bandymų įtaisus prispaudus prie sėdynes 20 N jėga.

2.2.6. 2.2.1 ir 2.2.2 punktuose nurodytomis jėgomis turi būti paveikiama kuo staigiau ir neatsižvelgiant į deformaciją turi būti kartu išlaikytos nustatyto dydžio ne trumpiau kaip 0,2 s.

2.2.7. Jei bandymas buvo atliktas vienai ar kelioms, bet ne visoms jėgoms esant didesnėms už 2.2.1 ir 2.2.2 punktuose nurodytas jėgas ir sėdynė atitinka reikalavimus, bandymas laikomas išlaikytu.

1 paveikslas

6 priedėlis

M_2 ir M_3 kategorijų transporto priemonių sėdynių atlošų galinės dalies energijos sugėrimo savybės

1. Sėdynių atlošų galinės dalies elementai, esantys atskaitos zonoje, apibrėžtoje šio priedo 2.21 punkte, gamintojo reikalavimu tikrinami pagal visus energijos sugėrimo reikalavimus, nustatytus Direktyvos 74/60/EEB III priede. Tuo tikslu visi sumontuoti priedai turi būti išbandyti visose naudojimo padėtyse, išskyrus staliukus, kurie neatlenkiami.

2. Šis bandymas turi būti nurodytas sėdynės patvirtinimo liudijimo papildyme (I priedo 4 priedėlis). Turi būti pridėtas brėžinys, kuriame pavaizduota energijos išsisklaidymo bandymu patikrinta sėdynės atlošo galinės dalies sritis.

3. Šį bandymą galima atlikti ne tik su sėdyne, bet ir su kitomis transporto priemonės dalimis (1 priedėlio 3.5.3 punktas).“

Pridedamas toks naujas IV priedas:

„*IV PRIEDAS*

II IR III PRIEDUOSE NEAPRAŠYTŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ BENDROSIOS SPECIFIKACIJOS

1. **Bendroji dalis**

1.1. Šio priedo reikalavimai taikomi N_1, N_2 arba N_3 kategorijų transporto priemonėms ir toms M_2 ir M_3 kategorijų transporto priemonėms, kurioms netaikomas III priedas.

2. **Bendrosios specifikacijos**

2.1. Sėdynės ir keliavietės sėdynės turi būti gerai įtvirtintos prie transporto priemonės.

2.2. Slankiojamos ir keliavietės sėdynės turi automatiškai užsifiksuoti visose padėtyse.

2.3. Reguliuojami sėdynių atlošai turi užsifiksuoti visose padėtyse.

2.4. Visos sėdynės, kurias galima nulenkti į priekį, arba turinčios užlenkiamus atlošus turi automatiškai užsifiksuoti įprastoje padėtyje.

2.5. Atramos galvai turi būti sumontuotos visų M_2 kategorijos transporto priemonių, kurių didžiausia masė neviršija 3 500 kg, visose šoninėse priekinėse sėdynėse; tokių transporto priemonių atramos galvai turi atitikti Direktyvos 78/932/EEB priedo reikalavimus.“